

Rolnummer 254
Arrest nr. 25/92 van 2 april 1992

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 47
t/m
63 en 76 t/m 84 van het decreet van de Vlaamse Ge-
meenschap van 31 juli 1990 betreffende het onder-
wijs-II.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. Delva en I. Pétry,
en de rechters J. Wathelet, D. André, F. Debaedts, L. De
Grève, L.P. Suetens, M. Melchior, H. Boel, en L. François
bijgestaan door de griffier L. Potoms,
onder voorzitterschap van voorzitter J. Delva,

wijst na beraad het volgende arrest :

* * *

I. ONDERWERP VAN HET BEROEP

Bij verzoekschrift aan het Hof verzonden bij ter post aangetekende brief van 20 december 1990, wordt beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 47 t/m 63 en 76 t/m 84 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II door :

1. de vereniging zonder winstoogmerk OTO (Organisatie Traditioneel Onderwijs), waarvan de zetel gevestigd is te Sint-Niklaas aan de Dr. Van Raemdonckstraat 8;
2. de heer Buggenhout Walter, fabrikant, en zijn echtgenote mevrouw Vanderstraeten Lieve, huisvrouw, samenwonende te 1785 Merchtem, Koeweidestraat 50, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Kurt, Peter, Elke en Inga, die school lopen in het Jan van Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;
3. de heer De Kesel Xavier, advocaat, en zijn echtgenote mevrouw Nelis Catherine, huisvrouw, samenwonende te 1780 Wemmel, Zwaluwenlaan 8, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen William, Jane en Ann, die school lopen in het Jan van Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;
4. de heer Grouwels Paul, advocaat, en zijn echtgenote mevrouw Van Den Berghe Erna, ambtenaar, samenwonende te 1020 Brussel, Romeinse steenweg 515, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Peter, Kristien en Katia, die school lopen in het Jan van

Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;

5. de heer Gyssels Lionel, bestuurder van vennootschappen, en zijn echtgenote mevrouw Van Duynslaeger Machteld, regentes, samenwonende te 1853 Grimbergen, Nieuwe-laan 119, bus 4, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Gwendolyn en Freya, die school lopen in het Maria Assumptalyceum;
6. de heer Hardeman Jan, advocaat, en zijn echtgenote Mevrouw Luyten Machteld, tandarts, samenwonende te 1861 Wolvertem, Oppemstraat 121, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Evert, Nele, Koenraad en Elke, die school lopen in het Jan van Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;
7. de heer Vandekerckhove Paul, juridisch en financieel adviseur, en zijn echtgenote mevrouw Steverlynck Beatrice, regentes, samenwonende te 1150 Brussel, Sint-Janslaan 3, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Alexandre, Xavier en Yves, die school lopen in het Sint-Jan Berchmanscollege;
8. de heer Van Den Troost Felicien, handelaar, en zijn echtgenote mevrouw Haems Rita, verpleegster, samenwonende te 1853 Strombeek, Grimbergsesteenweg 157, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Dennis, Sofie, Kirsten en Wouter, die school lopen in het Kardinaal Mercierinstituut, het Maria Assumptalyceum en het Jan van Ruusbroeccollege;
9. de heer Van Der Schueren Frank, advocaat, en zijn

echtgenote mevrouw De Neve Marie-Louise, bediende, samenwonende te 1850 Grimbergen, Spaanse Lindebaan 122, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Jeroen, Dries en Astrid, die school lopen in het Jan van Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;

10. de heer Kestens Luc, arts, en zijn echtgenote mevrouw Delcol Daniella, huisvrouw, samenwonende te 1860 Meise, Heideroosje 1, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Yann en Carl, die school lopen in het Maria Assumptalyceum en de Vrije Basisschool;
11. de heer Willemeyns Lucas, directeur sociale zaken, en zijn echtgenote mevrouw Van Der Stichelen Lieve, kinesitherapeute, samenwonende te 1852 Beigem, Meerstraat 63, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Frédérique en Myriam, die school lopen in het Maria Assumptalyceum;
12. de heer Neven Luc, dierenarts, en zijn echtgenote mevrouw Vandemoortele Helga, lerares, samenwonende te 3620 Lanaken, Smeetsstraat 92, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Gregory, Marilyn en Christopher, die school lopen in het Sint-Jan Berchmanscollege en de Vrije Basisschool;
13. de heer Willems Alex, industrieel landbouwingenieur, en zijn echtgenote mevrouw Schoofs Louisa, huisvrouw, samenwonende te 3660 Opglabbeek, Roexeinde 7, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Edith, Lode en Tea, die school lopen in het O.L.Vrouwlyceum en het Sint-Jan Berchmanscollege;

14. de heer Goossens Jaak, handelaar, en zijn echtgenote mevrouw Knoops Lisette, huisvrouw, samenwonende te 3660 Opglabbeek, Vinkenkantstraat 11, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Kim en Sven, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum en de Vrije Basisschool;
15. de heer Lemmens Joseph, huisarts, en zijn echtgenote mevrouw Schlicker Christine, huisvrouw, samenwonende te 3600 Genk, Rozenkranslaan 31, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marie-Elisabeth en Alix, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum;
16. de heer Dedecker Marc, personeelsdirecteur, en zijn echtgenote mevrouw Soenen Monique, vroedvrouw, samenwonende te 3601 Zutendaal, Molenblookstraat 27, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Karen en Inke, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum;
17. de heer Erven William, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Spaas Marie-Thérèse, verpleegster, samenwonende te 3620 Lanaken, Heiwijckstraat 33, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Karel, Greet en Ingrid, die school lopen in het H.Hartcollege, het O.-L.-Vrouwlyceum en de Vrije Basisschool;
18. de heer Neijens Laurens, magazijnbediende, en zijn echtgenote mevrouw Willems Anna, winkelbediende, samenwonende te 3660 Opglabbeek, Elf Septemberlaan 14, handelend zowel in eigen naam als in naam van

hun minderjarige kinderen Karen en Elke, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum;

19. de heer Mesotten Frans, neuropsychiater, en zijn echtgenote mevrouw Willemans Milou, lerares, samenwonende te 3700 Tongeren, Dashovenstraat 245, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Dieter, Niels en Katrien, die school lopen in het O.-L.-Vrouwcollege en het Virga Jesse Humaniora;

20. de heer Van Robays Johan, geneesheer, en zijn echtgenote Blomme An, lic. economische wetenschappen, samenwonende te 3600 Genk, Margarethalaan 73, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Maaïke, Hans en Mattias, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum, het Sint-Jan Berchmanscollege en de Sint-Michielsschool;

21. de heer Vydt Marc, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Koslowski Anne-Marie, huisvrouw, samenwonende te 9100 Sint-Niklaas, Dr. Van Raemdonckstraat 8, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Tom, Sofie en Julie, die school lopen in de Abdijschool Dendermonde en het I.D.C.O. Antwerpen;

22. de heer De Wolf Thiery, manager, en zijn echtgenote mevrouw De Cleen Erica, med. laborante, samenwonende te 9100 Sint-Niklaas, Kettermuitstraat 43, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Muriel en Stephane, die school lopen in het I.D.C.O. Antwerpen en de Abdijschool Dendermonde;

23. de heer Reniers Bob, bediende, en zijn echtgenote mevrouw Van Cauteren Anne-Marie, handelaarster, samenwonende te 9160 Lokeren, Azalealaan 10, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Sabine, Bruno en Bert, die school lopen in het Sint-Lievenscollege Gent en het Sint-Lodewijkscollege Lokeren;
24. de heer Henauw Jean-Pierre, zaakvoerder, en zijn echtgenote mevrouw De Waele Linda, huisvrouw, samenwonende te 9070 Destelbergen, Dendermondsesteenweg 939, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Caroline en Peter, die school lopen in O.-L.-Vr. Presentatie en het Sint-Lievenscollege Gent;
25. de heer Matthys Ludo, makelaar, en zijn echtgenote mevrouw Maes Mireille, huisvrouw, samenwonende te 9160 Lokeren, Durmelaan 78, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarig kind Sofie, dat school loopt in O.-L.-Vr. Presentatie;
26. de heer Dupont Kamiel, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Temmerman Annemie, huisvrouw, samenwonende te 9220 Moerzeke, Aubroeckstraat 18A, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Matthias, Thomas, Jasper en Ben, die school lopen in de Abdijschool Dendermonde en de Gemeentelijke Lagere Jongensschool Moerzeke;
27. de heer Opsomer Michel, verkoopsinspecteur, en zijn echtgenote mevrouw De Donder Mimi, verpleegster, samenwonende te 9240 Zele, Dr.A. Rubbensstraat 42, handelend zowel in eigen naam

als in naam van hun minderjarige kinderen Olivier en Vincent, die school lopen in de Abdijschool Dendermonde en Pius X Zele;

28. de heer Demeester Etienne, ingenieur, en zijn echtgenote mevrouw De Borggraeve Rita, boekhoudster, samenwonende te 9111 Belsele, Schryberg 223, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Steven en Sabine, die school lopen in Sint-Jozef Klein Seminarie en O.-L.-Vr. Presentatie te Sint-Niklaas;
29. de heer Hulpiau Guy, bankfunctionaris, en zijn echtgenote mevrouw De Zutter Monique, medisch assistente, samenwonende te 9100 Sint-Niklaas, Paddeschootdreef 79, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Xavier en Astrid, die school lopen in het Sint-Jozef College en O.-L.-Vr.Presentatie;
30. de heer Sierens Marc, arts, en zijn echtgenote mevrouw Robberechts Annie, apotheker, samenwonende te 9100 Sint-Niklaas, Rietvelde 34, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Johan, Ann en Thomas, die school lopen in het Sint-Jozefcollege Turnhout, het Instituut H. Familie en het Sint-Jozef Klein Seminarie te Sint-Niklaas;
31. de heer Buysse, bankier, en zijn echtgenote mevrouw Dhondt Christiane, lic.kunstgeschiedenis, samenwonende te 9170 Sint-Pauwels, Ettingestraat 21, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Dieter, Tineke en Ann, die school lopen in de Abdijschool Dendermonde en

het Instituut H. Familie te Sint-Niklaas;

32. de heer Veulemans Gerrit, banketbakker, en zijn echtgenote mevrouw Dries Simonne, helpster, samenwonende te 2850 Boom, E. Vanderveldestraat 31/2, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Bart en Dries, die school lopen in het St.-Ritacollege en de Abdijschool Dendermonde;
33. de heer Mathot Walter, zaakvoerder, en zijn echtgenote mevrouw Dierickx Monique, samenwonende te 2000 Antwerpen, Sint-Jacobsmarkt 56, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marian, Filip en Pieter, die school lopen in het I.D.C.O. en het Sint-Jan Berchmanscollege;
34. de heer Mallentjer Emile, bediende, en zijn echtgenote mevrouw Le Clef Béatrice, apotheker, samenwonende te 2600 Berchem, Grote Steenweg 103-105, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marie-Frédérique, Cécile, Edouard en Nathalie, die school lopen in het Willibrord College, het I.D.C.O. en het O.-L.-Vrouwe College;
35. de heer Swenden Michel, steenbakker, en zijn echtgenote mevrouw Van Coppenolle Viviane, huisvrouw - tolk, samenwonende te 2020 Antwerpen, Della Faillelaan 60A, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Eric, Alexia en Marie-Noël, die school lopen in het O.-L.-Vrouwe College en het I.D.C.O.;
36. de heer Van Looy Luc, anesthesioloog, en zijn echtgenote mevrouw Marnef Chantal, apotheker,

samenwonende te 2020 Antwerpen, Alfred Coolsstraat 7, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Emmanuel en Anneleen, die school lopen in het O.-L.-Vrouwe College en het I.D.C.O.;

37. de heer Haesendonckx Frans, bestuurder, en zijn echtgenote mevrouw Verbruggen Marie-Rose, bediende samenwonende te 2400 Mol-Wezel, Albertlaan 46, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Petra en Nathalie, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum;
38. de heer Thiels Luc, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Van Gramberen Rita, apotheker, samenwonende te 3201 Aarschot, Veerlestraat 2, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Katrien, Ruth en Lieven, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum;
39. de heer Vaes André, bediende, en zijn echtgenote mevrouw Hooybergs Rita, bediende, samenwonende te 2400 Mol, Sijsjesstraat 16, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Liesbeth, Sofie en Nathalie, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum en de Vrije Lagere Meisjesschool Mol;
40. de heer Mennens Paul, zelfstandige, en zijn echtgenote mevrouw Lodewijckx Maria, huisvrouw, samenwonende te 2460 Kasterlee, Goor 23, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Kato en Jef, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum en het Sint-Aloysiuscollege;
41. de heer Van Canegem-Ardijns Marc, docent, en zijn

echtgenote mevrouw De Visscher Bernadette, huisvrouw, samenwonende te 2440 Geel, Spreeuwenstraat 17, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Isabelle, Ingrid en Karel, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum en het Sint-Aloysiuscollege;

42. de heer Collart Jean, technisch ingenieur, en zijn echtgenote mevrouw Delafontaine Armelle, huisvrouw, samenwonende te 2600 Berchem, Generaal van Merlenstraat 16, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Olivier, Veronique en Anne-Frédérique, die school lopen in het Sint-Willebrorduscollege en het Sint-Jozefinstituut;

43. de heer Van Den Eynde Luc, bediende, en zijn echtgenote mevrouw D'Hondt Elisabeth, apotheker, samenwonende te 2018 Antwerpen, Edelinckstraat 18, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Evelyne, Dominique en Stephan, die school lopen in het I.D.C.O. en het O.-L.-Vrouwe College;

44. de heer Lauwers Wilfried, handelaar, en zijn echtgenote mevrouw Persoon Ingrid, huisvrouw, samenwonende te 8870 Izegem, Wallemotestraat 88, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Barbara en Patricia, die school lopen in het Bisschoppelijk Lyceum;

45. de heer Vanlede luc, orthopedisch chirurg, en zijn echtgenote mevrouw Denys Manuelle, huisvrouw, samenwonende te 8900 Ieper, Ter Olmen 8, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Frederik en Evelien, die school lopen in het Sint-Vincentiuscollege en het

O.-L.-Vrouw Ter Nieuwe Plant;

46. de heer Verhaeghe Luc, technisch tekenaar, en zijn echtgenote mevrouw Vanderheeren Yvette, onthaalmoeder, samenwonende te 8870 Izegem, Oekensestraat 29, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Tineke, Tom en Jan, die school lopen in het Bisschoppelijk Lyceum, het Sint-Jozefscollege en de H.Hartschool;
47. de heer Vanacker Georges, schoenfabrikant, en zijn echtgenote mevrouw Planckaert Marie-Josée, huisvrouw, samenwonende te 8800 Oekene-Roeselare, Boskantstraat 80, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Barbara, Vanessa en Sarah, die school lopen in het Bisschoppelijk Lyceum;
48. de heer Acou Jan, geneesheer-radioloog, en zijn echtgenote mevrouw Mortier Leen, huisvrouw, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marjan en Willem-Jan, die school lopen in het O.-L.-Vrouw Ter Nieuwe Plant en het Sint-Vicentiuscollege;
49. mevrouw Desmet Truus, schoolhoofd, wonende te 8800 Roeselare, Stadenstraat 46, handelend zowel in eigen naam als in naam van haar minderjarige kinderen Stephanie en Thomas, die school lopen in het Bisschoppelijk Lyceum en het Klein Seminarie;
50. de heer Depre Eddy, nijveraer, en zijn echtgenote mevrouw Van Steenberge Christiane, huisvrouw, samenwonende te 8730 Beernem, Bloemendalestraat 38, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Annick, Caroline, Birgit en Edward, die school lopen in het Sint-

Pietersinstituut Gent en de Abdijschool Dendermonde;

51. de heer Borremans Walter, bankbediende, en zijn echtgenote mevrouw Courtens Roos, verpleegkundige, samenwonende te Brugge-Sint-Andries, Burggr. de Nieulantlaan 46, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Griet, Nele en Ruben, die school lopen in Hemelsdaele Brugge, het Instituut H. Familie en het Sint-Leocollege;
52. de heer Debruyne Paul, griffier, en zijn echtgenote mevrouw Govaert Vera, konfektiewinkelmeesteres, samenwonende te 8630 Veurne, Hogebrugstraat 5, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Ellen en Siegfried, die school lopen in het Bisschoppelijk College;
53. de heer Dudal Ivan, musicus, en zijn echtgenote mevrouw Vanlede Annemie, regentes, samenwonende te 8310 Brugge, Dampoortstraat 11, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Willem, Roelant en Katrien;
54. de heer Mekeirle Marc, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Parmentier Johanna, tandarts, samenwonende te 8800 Roeselare, Meensesteenweg 328, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marleen en Maarten.

Bij hetzelfde verzoekschrift hebben voormelde verzoekers eveneens een vordering tot schorsing van dezelfde artikelen ingesteld. Het Hof heeft die vordering tot schorsing verworpen bij arrest nr. 6/91 van 26 maart 1991.

II. DE RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 21 december 1990 heeft de voorzitter in functie, conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, de leden van de zetel aangewezen.

De rechters-verslaggevers F. Debaedts en D. André hebben op 8 januari 1991 geoordeeld dat er geen toepassing diende te worden gemaakt van de artikelen 71 en 72 van de organieke wet.

Van het beroep is conform artikel 76, §4, van de organieke wet kennisgeving gedaan bij ter post aangetekende brieven van 16 januari 1991.

Het bij artikel 74 van de orangieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 19 januari 1991.

André De Wolf, directeur-generaal van het Nationaal Secretariaat van het Katholiek Onderwijs, wonende te 1700 Dilbeek, Schilderkunstlaan 64 en Antoine Boone, secretaris-generaal van het Nationaal Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs, wonende te Sint-Pieters-Woluwe, François Gaystraat 129, hebben op 28 januari 1991 een memorie ingediend.

Bij beschikking van 6 februari 1991 heeft voorzitter J. Delva de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij verzoekschrift van 7 februari 1991 heeft de Vlaamse Executieve een verlenging gevraagd van de in het eerste lid van artikel 85 van de organieke wet bepaalde termijnen voor het indienen van een memorie.

Bij beschikking van 11 februari 1991 heeft de voorzitter in functie het verzoek van de Vlaamse Executieve afgewezen om reden dat een dergelijk verzoek onverenigbaar is met het voorschrift van artikel 25 van voormelde wet.

De Vlaamse Executieve heeft op 4 maart 1991 een memorie ingediend.

Van die memorie is conform artikel 89 van de organieke wet kennisgeving gedaan bij ter post aangetekende brieven van 13 maart 1991.

Verzoekers en tussenkomenende partijen A. De Wolf en A. Boone hebben een memorie van antwoord ingediend respectievelijk op 11 en 12 april 1991.

Bij beschikkingen van 6 juni en 19 november 1991 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 20 december 1991 en 20 juni 1992.

Bij beschikking van 19 december 1991 heeft het Hof beslist dat de zaak in gereedheid is en heeft het de dag van de terechtzitting bepaald op 15 januari 1992.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven en van de datum van de terechtzitting zijn hun advocaten verwittigd bij ter post aangetekende brieven van 19 december 1991.

Ter terechtzitting van 15 januari 1992 :

- zijn verschenen :

Mr. Ph. Leroy, advocaat bij de balie te Gent, voor verzoekende partijen, voornoemd;

Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te

Brussel, en Mr. K. Geelen, advocaat bij de balie te Hasselt, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

Mr. P. Lemmens, advocaat bij de balie te Brussel, voor de tussenkommende partijen A. De Wolf en A. Boone, voornoemd;

- hebben de rechters-verslaggevers F. Debaedts en D. André verslag uitgebracht.
- zijn de advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van voormelde wet op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. ONDERWERP VAN DE BESTREDEN BEPALINGEN

De artikelen 47 tot 63 van het bestreden decreet handelen over de structuur van het voltijdse secundair onderwijs, de organisatie van de studie in dit onderwijs, het minimum lessenrooster ervan en over de omkaderingsnormen die voor dit onderwijs gelden.

Die bepalingen vervangen de vroegere types I (vernieuwd secundair onderwijs) en II (traditioneel onderwijs) door één enkel type, waarbinnen echter (een naargelang de graden en leerjaren) stijgende differentiatie aanwezig is. De Vlaamse Executieve kan tevens aan onderwijsinstellingen individuele afwijkingen verlenen

op het aantal lessen dat in de eerste graad aan de basisvorming moet worden besteed. Die afwijkingen dienen gebaseerd te zijn op de aan de betrokken onderwijsinstellingen eigen "programmatische, methodologische of pedagogische inzichten" en dienen hetzelfde studiepeil voor de basisvorming te waarborgen.

Krachtens artikel 60 van het bestreden decreet treedt deze nieuwe structuur van het secundair onderwijs geleidelijk, leerjaar na leerjaar, in werking, te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad op 1 september 1989. Voor de leerlingen die hun studie in het voltijdse secundair onderwijs hebben aangevat vóór het in werking treden van de nieuwe structuur, bepaalt de Vlaamse Executieve de regels volgens welke zij hun studie kunnen voltooien, waarbij de Executieve rekening dient te houden met de "rechten van de leerlingen op de voortzetting van de voordien aangevatte studie en dit binnen de normale studieduur".

De artikelen 76 tot 84 wijzigen een aantal bepalingen uit de onderwijswetgeving i.f.v. de nieuwe structuur van het onderwijs zoals uitgetekend door de artikelen 47 tot 63 van het bestreden decreet. Eerstgenoemde artikelen worden door de verzoekende partijen slechts aangevochten wegens samenhang met de artikelen 76 en 84 van het bestreden decreet, m.n. "in zoverre zij als terminologie enkel in de nieuwe eenheidsstructuur voorzien".

IV. IN RECHTE

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

- a) Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de vordering in zoverre ze is ingeleid door de V.Z.W.

OTO

- 1.A.1. De Vlaamse Executieve werpt in haar memorie onder meer op dat luidens artikel 13 van de wet van 27 juni 1921 een V.Z.W. bij elke gerechtelijke handeling wordt vertegenwoordigd door de raad van beheer, wat inhoudt dat de beslissing om het geding in te leiden dient genomen te worden door de raad van beheer. Daar de beslissing in casu werd genomen door de algemene vergadering van de V.Z.W. OTO en de bevoegdheid om te beslissen tot het instellen van een rechtsvordering door de statuten niet werd overgedragen aan de algemene vergadering, is het beroep tot vernietiging, in zoverre het is ingesteld door de V.Z.W. OTO, volgens de Vlaamse Executieve niet-ontvankelijk.
- 1.A.2. Ook de verzoekers tot tussenkomst De Wolf en Boone merken onder meer op dat de beslissing tot het instellen van het beroep genomen is door een niet-bevoegd orgaan, de algemene vergadering, zodat het niet-ontvankelijk is.
- 1.A.3. De V.Z.W. OTO gedraagt zich in haar memorie van antwoord wat betreft de ontvankelijkheid naar de wijsheid van het Hof, met dien verstande dat zij meent dat het door haar ingestelde beroep in overeenstemming is met de geest van overweging 1.B.3. van het arrest nr. 40/90 van het Hof van 21 december 1990, daar het besluit van de algemene vergadering ten minste het besluit van de meerderheid in de raad van beheer om het beroep tot vernietiging in te stellen, impliceert. Daarenboven wordt betoogd dat de algemene vergadering de volheid van bevoegdheid bezit, zodat ze ook kan beslissen tot het instellen van een beroep tot vernietiging.

1.B. Artikel 13 van de wet van 27 juni 1921, "waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend", geeft uitdrukkelijk aan de raad van beheer de bevoegdheid om de vereniging in rechte te vertegenwoordigen.

Luidens artikel 9 van de statuten van de V.Z.W. OTO leidt de raad van beheer de zaken van de vereniging en vertegenwoordigt deze in en buiten rechte. Hetzelfde artikel bepaalt verder dat de raad van beheer alle daden van beschikking kan verrichten die niet uitdrukkelijk door de wet of door de statuten aan de algemene vergadering zijn voorbehouden.

Artikel 12 van de statuten bepaalt anderzijds dat de algemene vergadering beraadslaagt en beslist in alle zaken die de vereniging aanbelangen en niet uitdrukkelijk aan de raad van beheer zijn voorbehouden.

Uit deze bepalingen volgt dat alleen de raad van beheer van de V.Z.W. OTO bevoegd is om te beslissen in rechte te treden.

Ten deze werd de beslissing om het beroep in te stellen genomen door de algemene vergadering en niet door de raad van beheer van de V.Z.W. OTO, terwijl de samenstelling van beide organen niet dezelfde was. Daar aldus de beslissing door een niet-bevoegd orgaan is genomen, is het beroep tot vernietiging niet-ontvankelijk.

De overige gronden van niet-ontvankelijkheid ten aanzien van het beroep ingesteld door de V.Z.W. OTO dienen niet te worden onderzocht.

b) Ontvankelijkheid van de vordering met betrekking tot

het belang van de individuele verzoekers.

2.A.1. In hun verzoekschrift betogen de verzoekende partijen dat ze elk als ouder van secundair onderwijslopende kinderen of van kinderen die binnenkort secundair onderwijs zullen volgen, een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben bij het aanvechten van een decreet dat het onderwijs regelt. De onderwijsvrijheid waarop ze aanspraak kunnen maken omvat immers de vrijheid om hun kinderen onderwijs te laten volgen in een instelling van hun keuze, zodat ze er dan ook belang bij hebben een decreet aan te vechten dat de onderwijsvrijheid inperkt door een eenvormig type van secundair onderwijs in te voeren.

2.A.2. De Vlaamse Executieve is in de eerste plaats van oordeel dat het belang van de individuele verzoekers onvoldoende concreet omschreven is daar ze niet aantonen dat hun kinderen ieder afzonderlijk worden getroffen door de bestreden bepalingen.

Verder is de Executieve van mening dat de individuele verzoekers geen persoonlijk en rechtstreeks belang hebben bij de aanvechting van de bestreden bepalingen daar ze enkel de subsidiëringsgevolgen van de bestreden decreetsbepalingen aanvechten, die enkel de betrokken onderwijsinstellingen rechtstreeks raken en niet de verzoekers. De onderwijsinrichtingen zijn volgens de Executieve vrij om al dan niet de structuur van het bestreden decreet aan te nemen. Tot slot is de Vlaamse Executieve van oordeel dat de verzoekende partijen niet ongunstig geraakt worden door het bestreden decreet. De bestreden bepalingen verhinderen geenszins de organisatie van een onderwijsvorm die gelijk is op het vroegere

type II, maar laten het leggen van eigen accenten toe bij de invulling van het lessenrooster. Bovendien verbiedt het decreet geenszins de organisatie van onderwijsvormen die niet kunnen worden ingepast in het bestreden decreet, en kunnen de om subsidie verzoekende onderwijsinstellingen de voor de basisvorming bestemde uren vrij besteden aan eender welk basisvak, terwijl daarenboven nog vijf (eerste leerjaar) of acht (tweede leerjaar) uren besteed kunnen worden aan gelijk welk vak. Bovendien bestaat de mogelijkheid om individuele afwijkingen te bekomen m.b.t. de wekelijkse lessen die aan basisvorming dienen te worden besteed, op voorwaarde dat hetzelfde studiepeil voor de basisvorming wordt gegarandeerd.

2.A.3. Ook de verzoekers tot tussenkomst zijn van mening dat de bestreden bepalingen zich enkel richten tot de inrichtende machten van scholen. De ouders blijven vrij te kiezen tussen het aanbod van scholen, zodat hun keuzevrijheid geenszins wordt beperkt ; het verband tussen de bestreden bepalingen en de ouders is dermate los dat het niet in aanmerking kan genomen worden ter verantwoording van het rechtens vereiste belang.

In hun memorie van antwoord wijzen zij tevens op het gebrek aan belang van de ouders waarvan de kinderen klas lopen in hogere jaren van het secundair onderwijs of reeds afgestudeerd zijn.

2.A.4. De individuele verzoekers betogen in hun memorie van antwoord dat ze als ouder van minderjarige kinderen die secundair onderwijs volgen of willen aanvatten wel degelijk belang hebben bij het instellen van de vordering, daar de bestreden bepalingen de keuzevrijheid van de ouders inzake

onderwijs, die verwant is aan hun opvoedingsplicht, aantasten door het eenheidstype op te leggen. Ook als vertegenwoordigers van hun kinderen menen de verzoekende partijen een belang te kunnen laten gelden daar ze ook de bescherming van artikel 17 van de Grondwet genieten. Een vernietiging van de bestreden bepalingen zal leerlingen uit het eerste en tweede jaar van het middelbaar de gelegenheid geven om opnieuw traditioneel onderwijs te volgen, terwijl leerlingen die nog op de lagere school zitten, nooit verplicht zullen worden onderwijs in het eenheidstype te volgen. Voor het overige verwijzen de verzoekers naar het arrest nr. 6/91 van het Hof.

- 2.B.1. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 vereisen dat ieder natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep instelt doet blijken van een belang; hieruit volgt dat de actio popularis niet toelaatbaar is. Het vereiste belang is slechts aanwezig bij diegenen die door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig in hun situatie zouden kunnen worden geraakt.
- 2.B.2. Uit de aan het Hof overgelegde studiegetuigschriften blijkt dat de leerlingen, van wie de ouders in eigen naam en als wettelijke vertegenwoordigers het beroep tot vernietiging hebben ingesteld, op het ogenblik van het instellen van het beroep enerzijds klas liepen in het lager onderwijs en in het eerste en tweede leerjaar van het secundair onderwijs en anderzijds klas liepen in het derde, vierde, vijfde en zesde leerjaar van het middelbaar en dat één betrokkene reeds is afgestudeerd.

De door het bestreden decreet ingevoerde onderwijsstructuur treedt slechts leerjaar na leerjaar in werking, te beginnen op 1 september 1989 met het eerste leerjaar van de eerste graad, terwijl de Vlaamse Executieve met toepassing van artikel 60 van het bestreden decreet de regels bepaalt volgens welke de leerlingen die hun studie in het voltijdse secundair onderwijs hebben aangevat vóór het inwerking treden van de nieuwe structuur, hun studie kunnen voltooien, waarbij de Executieve rekening dient te houden met de rechten van de leerlingen op de voortzetting van de voordien aangevatte studie en dit binnen de normale studieduur.

Die bepalingen beletten geenszins dat de leerlingen die op het ogenblik van het instellen van het beroep school liepen in het derde, vierde, vijfde en zesde leerjaar van het secundair onderwijs verder les kunnen of konden volgen in het vroegere type II van het secundair onderwijs. Immers, in zoverre hun schoolcarrière een normaal verloop kent, kunnen de bestreden bepalingen nooit op hen van toepassing zijn, terwijl wanneer zulks niet het geval is, de Executieve krachtens artikel 60 van het bestreden decreet bepalingen dient uit te vaardigen die de continuïteit in hun voordien aangevatte studies waarborgen. Bovendien hebben de bestreden bepalingen geen enkel rechtsgevolg ten aanzien van reeds in het secundair onderwijs afgestudeerde leerlingen.

Hieruit volgt dat enkel de ouders wier kinderen op het ogenblik van het instellen van het beroep klas liepen in het lager onderwijs of in de eerste twee jaren van het secundair onderwijs door de bestreden bepalingen rechtstreeks en ongunstig

kunnen worden geraakt en aldus doen blijken van het rechtens vereiste belang.

c) Ontvankelijkheid van het verzoek tot tussenkomst van de heren Boone en De Wolf

3.A.1. In hun memorie tot tussenkomst staven de verzoekers tot tussenkomst hun belang door te verwijzen naar hun hoedanigheid van beleidsverantwoordelijken van de koepelorganisaties van katholieke scholen en naar hun hoedanigheid van procespartij in een geding met de V.Z.W. OTO en verschillende van de individuele verzoekers, waarin ze onder meer argumenten laten gelden die op de bestreden bepalingen steunen. Wat de eerste hoedanigheid betreft preciseren ze dat een vernietiging van de bestreden bepalingen de scholen en hun koepelorganisaties voor belangrijke organisatorische en pedagogische problemen zou plaatsen. Wat betreft hun hoedanigheid als procespartij merken ze op dat de vernietiging van de bestreden bepalingen hun mogelijkheden van verweer in het gedrang zou brengen.

3.A.2. De verzoekende partijen betwisten de ontvankelijkheid van de tussenkomst van de heren Boone en De Wolf, daar de koepelorganisaties waarvan zij beleidsverantwoordelijken zijn, feitelijke verenigingen zijn die als dusdanig geen vordering kunnen instellen wanneer niet alle leden in de procedure tussenkomen.

3.B.1. Artikel 87, § 2, van de bijzondere wet op het Arbitragehof bepaalt : "Wanneer het Arbitragehof uitspraak doet op beroepen tot vernietiging als bedoeld in artikel 1, kan ieder die van een belang

doet blijken, zijn opmerkingen in een memorie aan het Hof richten binnen dertig dagen na de bekendmaking in artikel 74. Hij wordt daardoor geacht partij in het geding te zijn".

Het belang van een tussenkomen partij onderscheidt zich van het belang van de verzoekende partij : het bestaat bij elke persoon die door de beslissing van het Hof met betrekking tot de bestreden norm in zijn situatie direct zou kunnen worden geraakt.

Ten deze beroepen de verzoekers tot tussenkomst zich op hun hoedanigheid van beleidsverantwoordelijken van koepelorganisaties van katholieke scholen en op het feit dat ze persoonlijk betrokken zijn in een ander rechtsgeschil met verschillende van de verzoekende partijen, waarin ze onder meer argumenten laten gelden die steunen op de bestreden bepalingen.

- 3.B.2. In de mate dat de heren Boone en De Wolf zich op de hoedanigheid van beleidsverantwoordelijken van koepelorganisaties van katholieke scholen beroepen, is hun verzoek tot tussenkomst niet-ontvankelijk : enerzijds heeft een feitelijke vereniging als zodanig en in de regel geen procesbekwaamheid en kan zij niet door haar "verantwoordelijken" in rechte treden, anderzijds doen de verzoekers tot tussenkomst als individueel optredende beleidsverantwoordelijke personen niet blijken van een rechtstreeks verband tussen hen en de bepalingen waarover het Hof uitspraak moet doen, en bijgevolg van het rechtens vereiste belang.

3.B.3. In de mate dat de heren Boone en De Wolf zich beroepen op het niet betwiste feit dat zij betrokken zijn in een rechtsgeding met verschillende van de verzoekende partijen, is hun tussenkomst wel ontvankelijk, vermits de uitkomst van dat geschil afhankelijk kan zijn van de beslissing van het Hof in onderhavige zaak en die beslissing hen dan ook rechtstreeks in hun situatie kan raken.

Ten gronde

4.A.1.a. In een eerste middel wordt de schending van artikel 17, § 1, van de Grondwet aangevoerd doordat het bestreden decreet het eenvormig type voor het secundair onderwijs verplicht stelt voor scholen die subsidies wensen te ontvangen, waardoor het traditioneel secundair onderwijs zijn rechtsgrond verliest.

Dit zou volgens de verzoekende partijen indruisen tegen de door artikel 17, § 1, van de Grondwet ge-waarborgde keuzevrijheid.

Het aangevochten decreet zou deze keuzevrijheid, die onderstelt dat de overheid subsidiërend tussenkomt om een veelzijdig aanbod van scholen met een eigen karakter, ook op het gebied van de opvoeding, te waarborgen, al te zeer beperken door een eenheidstype op te leggen, terwijl de mogelijkheid die door het decreet aan de Executieve wordt geboden om individuele afwijkingen toe te staan, de keuzevrijheid niet of minstens onvoldoende waarborgt.

Volgens de verzoekende partijen waarborgt de onderwijsvrijheid enerzijds het recht om onderwijs

te verstrekken, scholen te openen en onderwijs volgens een bepaald concept te organiseren, anderzijds het recht voor de ouders om hun kinderen onderwijs te laten volgen in de instelling van hun keuze. Die keuzevrijheid kan slechts effectief bestaan wanneer de overheid bij wijze van subsidiering tussenbeide komt, ook voor scholen met specifieke onderwijsmethodes. De keuzevrijheid omvat sinds de grondwetswijziging van 15 juli 1988 immers meer dan enkel de keuze tussen confessioneel of niet-confessioneel onderwijs. Door te bepalen dat enkel nog subsidies zullen worden toegekend aan onderwijsinstellingen die het eenvormige type aannemen en door aldus het traditionele secundair onderwijs onmogelijk te maken, schendt het decreet de onderwijsvrijheid.

De verzoekende partijen betogen vervolgens dat, al mag de decretale wetgever reglementerend optreden ter behartiging van het algemeen belang en aldus de onderwijsvrijheid in zekere mate beperken, de reglementering niet van die aard mag zijn dat de keuzevrijheid totaal wordt verhinderd. Dit is volgens verzoekers wel het geval daar de diversificatie die in het traditioneel onderwijs bestond niet langer aanwezig is.

De verzoekers betwisten verder dat de beperking van de onderwijsvrijheid die de bestreden bepalingen invoeren, wettelijk is, verband houdt met het nagestreefde doel en dat er een evenredige verhouding aanwezig is tussen doel en middelen.

De onderwijsvrijheid dient, omwille van haar band met de vrijheid van informatie en meningsvorming, gewaarborgd door artikel 10 E.V.R.M., in het licht van deze verdragsbepaling te worden

geïnterpreteerd. Dit impliceert dat de beperkingen op die vrijheid één van de doelstellingen, die worden geformuleerd in artikel 10, 2, E.V.R.M., moeten nastreven : zij moeten in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van 's lands veiligheid, territoriale onschendbaarheid of openbare veiligheid, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen. Bijgevolg zijn de doelstellingen van de bestreden decretale bepalingen, met name het algemeen belang en de degelijke onderwijsverstrekking, onvoldoende redenen om de onderwijsvrijheid te beperken.

Volgens de verzoekers bestaat er bovendien geen verband tussen die doelstellingen en het aangewende middel dat erin bestaat een nieuwe structuur en organisatie voor het secundair onderwijs op te leggen. Het is niet duidelijk waarom een type zonder voldoende diversificatie om aan de specifieke en individueel verschillende bekwaamheden van de leerlingen te beantwoorden, zou bijdragen tot een behoorlijke onderwijsverstrekking.

De verzoekers betwisten ook dat een redelijke verhouding zou bestaan tussen het opleggen van de nieuwe organisatie die door het bestreden decreet wordt ingevoerd en de behoorlijke onderwijsverstrekking. Het invoeren van een monopolie voor één onderwijstype is onverenigbaar met de door artikel 17 van de Grondwet beschermde keuzevrijheid en een behoorlijke

onderwijsverstrekking wordt niet door het opleggen van een eenheidstype maar wel door het verzekeren van diversiteit gediend.

De individuele afwijkingen op het minimum aantal lessen die de Executieve voor het eerste en tweede leerjaar van de eerste graad kan toestaan, ontkrachten volgens de verzoekers dit argument niet. Het is immers onduidelijk of de Executieve een afwijking zal toestaan voor het traditioneel onderwijs en daarenboven kan de Executieve een afwijking toestaan maar gaat het niet om een verplichting. De regel is die van het monopolie van de eenheidsstructuur ; de onzekere afwijking kan nauwelijks de keuzevrijheid herstellen. De verzoekers besluiten dan ook dat, in zoverre er een monopolie ten gunste van de eenheidsstructuur werd gecreëerd, er geen evenredigheid bestaat tussen de gebruikte middelen en het doel.

Aanvullend betogen de verzoekers dat er ook een onevenredige verhouding bestaat tussen het doel en de minimum basisopleiding. Zij wijzen erop dat de basisvorming, die 27 van de 32 lessen beslaat in het eerste leerjaar van het secundair onderwijs, in principe identiek is voor alle leerlingen, zodat de vijf resterende lessen onmogelijk de diversificatie zoals die tot nu toe in het traditioneel onderwijs bestond, kunnen waarborgen. De minimumvereiste van 27 uur basisopleiding staat buiten alle proportie met het nagestreefde doel, daar een lager minimum, zoals vroeger in het traditioneel onderwijs bestond, evenzeer een degelijke onderwijsverstrekking kan waarborgen. Tevens is een veel verregaande differentiatie dan deze die het decreet toelaat, noodzakelijk wil men

rekening houden met het verschil in begaafdheid tussen leerlingen.

Dezelfde overwegingen gelden volgens de verzoekers ook voor de minimum basisopleiding in het tweede leerjaar van de eerste graad van het secundair onderwijs.

- 4.A.1.b. In een tweede middel voeren de verzoekers de schending aan van de artikelen 6, 6bis en 17, § 4, van de Grondwet doordat ingevolge de artikelen 47 tot 63 van het bestreden decreet enkel nog het "eenheidstype" in aanmerking komt voor subsidiëring op het niveau van het secundair onderwijs. Volgens de verzoekers zou hierdoor het gelijkheidsbeginsel geschonden worden daar er een ongelijkheid in het leven wordt geroepen, wat het uitoefenen van het recht op het inrichten en genieten van onderwijs betreft, tussen de onderwijsinstellingen waarin volgens het "eenheidstype" onderwijs wordt verstrekt en andere onderwijsinstellingen, daar enkel de eerstgenoemde instellingen voor subsidiëring in aanmerking komen. Dit onderscheid is volgens de verzoekers discriminerend daar het onderscheid onvoldoende verband houdt met het nagestreefde doel en omdat er een wanverhouding bestaat tussen het doel en de aangewende middelen.

In hun toelichting betreffende het middel verwijzen de verzoekers in de eerste plaats naar de rechtspraak van het Arbitragehof over de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, luidens welke een verschil in behandeling door de wetgever slechts mogelijk is voor zover het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording heeft, waarbij het bestaan van een

dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld m.b.t. het doel en de gevolgen van de desbetreffende wettelijke norm en er een redelijk verband met evenredigheid dient te bestaan tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Vervolgens brengen de verzoekende partijen artikel 17, § 4, van de Grondwet in herinnering dat bepaalt dat de wet- of decreetgever bij een differentiële behandeling rekening dient te houden met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van elke inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden.

Volgens de verzoekers is het door het decreet gemaakte onderscheid op basis van een structuur van de onderwijsinstelling discriminerend omdat er een wanverhouding bestaat tussen het doel - het bevorderen van het algemeen belang en een degelijke onderwijsverstrekking - en het aangewende middel - het opleggen van de eenheidsstructuur door het enkel subsidiëren van deze onderwijsvorm. Het is immers niet bewezen dat het nog enkel subsidiëren van het eenheidstype een degelijke onderwijsverstrekking kan waarborgen. Bovendien wordt de onderwijsvrijheid te zeer beperkt door het aangewende middel.

- 4.A.2.a. De Vlaamse Executieve merkt met betrekking tot het eerste middel eerst op dat het middel feitelijke grondslag mist : de door de bestreden bepalingen ingevoerde onderwijsstructuur geldt slechts als model waarvan kan worden afgeweken door de Executieve.

Vervolgens betoogt de Executieve dat de vrijheid om onderwijs te organiseren niet relevant is daar

de verzoekende partijen geen inrichtende machten zijn, terwijl de keuzevrijheid van de ouders in geen geval kan inhouden dat de overheid verplicht zou zijn zonder de minste controle of beperking alle mogelijke varianten te subsidiëren. De overheid staat immers in voor een verantwoorde aanwending van de middelen en voor het vastleggen van een onderwijskader waardoor een behoorlijke onderwijsverstrekking wordt gewaarborgd. Omwille van het maatschappelijk belang van het onderwijs dient de overheid de voorwaarden vast te leggen waarvan de subsidiëring afhankelijk is. Aldus wordt een wettelijk doel nagestreefd. Ook al zou er sprake zijn van een beperking van de keuzevrijheid - wat volgens de Executieve niet het geval is - dan nog tonen de verzoekers niet aan dat die beperking niet objectief en redelijk verantwoord is m.b.t. het doel en de gevolgen van de ter beoordeling staande norm. De keuzevrijheid zou slechts geschonden zijn mocht vaststaan dat de aangewende middelen redelijkerwijze niet evenredig zijn met het beoogde doel ; de opportuniteit van het door het bestreden decreet ingevoerde onderwijskader mag hierbij niet worden beoordeeld.

Volgens de Vlaamse Executieve kan niet worden betwist dat er een verband bestaat tussen de nieuwe structuur en studieorganisatie en de aangehaalde doelen.

De keuzevrijheid van de ouders wordt niet in het gedrang gebracht, de structuur betracht een doorgedreven doorzichtigheid en gaat uit van pedagogische overwegingen.

Evenmin kan volgens de Executieve aanvaard worden dat de bepalingen inzake minimumlessenrooster

buiten verhouding zouden staan met de nagestreefde doelen. De keuzevrijheid van de ouders wordt hierdoor niet beperkt en bovendien laten de bestreden bepalingen een aanzienlijke diversificatie toe in de eerste graad. Het recht van een schoolbestuur om een school met een eigen karakter op te richten wordt geenszins aangetast, terwijl de ouders vrij kunnen kiezen tussen het aangeboden.

Tot slot merkt de Vlaamse Executieve op dat de vraag of de Executieve al dan niet een afwijking verleent op het minimum aantal lessen in de eerste graad, een vraag is die de toetsing van het decreet te buiten gaat.

- 4.A.2.b. Wat het tweede middel betreft, merkt de Executieve eerst op dat het feitelijke grondslag mist omdat het bestreden decreet geenszins tot gevolg heeft dat enkel het in het decreet vastgestelde type voor subsidiering in aanmerking komt.

Voorts betoogt de Executieve dat de opportuniteit van een wettelijke maatregel in het kader van de toetsing aan het gelijkheidsbeginsel niet in vraag kan worden gesteld.

Vervolgens wordt erop gewezen dat het onderscheid dat inzake het minimumlessenrooster tussen onderwijsinstellingen bestaat, niet in de concrete inhoud van die roosters ligt maar wel in de procedure die moet worden gevolgd om het bij decreet vastgestelde dan wel een ander lessenrooster aan te nemen en alsnog gesubsidieerd te worden : de onderwijsinstellingen die willen afwijken van de krachtens de bestreden bepalingen te besteden lessen aan de basisvorming dienen daartoe bij de

Vlaamse Executieve een aanvraag in te dienen, gemotiveerd door "aan de betrokken onderwijsinstelling eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten", terwijl hetzelfde studiepeil voor de basisvorming dient te worden gewaarborgd. Het objectieve, redelijk verantwoorde verschil tussen beide categorieën van onderwijsinstellingen schuilt precies in de verantwoording die moet worden aangebracht voor het bekomen van een individuele afwijking : voor het bij decreet vastgestelde "type" is het studiepeil van de basisvorming door de overheid op voorhand en in het algemeen nagegaan, terwijl afwijkingen van het studiepeil noodzakelijk geval per geval moeten worden getoetst aan dit door de overheid minimaal vereiste, subsidieerbare studiepeil.

Voor het overige ligt het volgens de Executieve voor de hand dat afwijkingen op een basisprogramma slechts kunnen worden verantwoord door eigen - d.i. van de meest voorkomende opvatting verschillende - programmatische, methodologische of pedagogische inzichten. Het gaat m.a.w. om een ongelijke behandeling van ongelijke toestanden.

- 4.A.3.a. De tussenkomende partijen Boone en De Wolf betogen m.b.t. het eerste middel dat de bestreden bepalingen de keuzevrijheid van de ouders noch in haar negatief, noch in haar positief aspect beperken. Wat betreft het negatieve aspect merken de tussenkomende partijen op dat de vrijheid van de ouders om te kiezen tussen het aangeboden geenszins wordt beperkt, terwijl het aanbod zelf aan bepaalde beperkingen kan worden onderworpen op het vlak van de bekrachtiging van de diploma's of op het vlak van de subsidies. Het onderwijs is

immers een zaak van algemeen belang zodat de overheid kan optreden om de eenheid en de kwaliteit van het onderwijssysteem te verzekeren.

Wat betreft het positieve aspect van de keuzevrijheid, m.n. de plicht van de overheid een effectieve keuzevrijheid mogelijk te maken o.m. door het toekennen van subsidies, merken de tussenkommende partijen op dat de keuzevrijheid onmogelijk kan inhouden dat de overheid verplicht zou zijn gelijk welk onderwijs te subsidiëren. De behoeften en mogelijkheden van de maatschappij en de burgers impliceren dat de overheid de toekenning van de subsidies kan doen afhangen van het vervullen van bepaalde voorwaarden, waarbij naar een billijk evenwicht tussen de belangen van de gemeenschap en het keuzerecht van de ouders dient te worden gestreefd.

De tussenkommende partijen zijn van mening dat aan die laatste voorwaarde is voldaan. De bestreden bepalingen beogen een kader te scheppen voor een behoorlijke onderwijsverstrekking, wat een volkomen wettig doel is. Dat de decreetgever dit doel ook met andere middelen zou kunnen bereiken, is irrelevant. Tevens dient een behoorlijke onderwijsverstrekking in een ruimer kader geplaatst te worden dan enkel in het kader van de verschillende bekwaamheden van de leerlingen.

Vervolgens merken de tussenkommende partijen op dat de bestreden bepalingen nog een aanzienlijke ruimte laten aan de onderwijsinstellingen voor de uitoefening van hun pedagogische vrijheid. De basisvorming wordt enkel in de eerste graad, en dan nog op globale wijze, aan een minimum aantal lessen gekoppeld, en niet in de tweede en derde

graad. Daarnaast bestaat er voor de eerste en tweede graad een volledige vrijheid om buiten het minimum aantal uren die moeten worden besteed aan basisvorming, onderwijs in andere vakken te verstrekken, aangepast aan het eigen onderwijsconcept van de instelling. Verder bestaan er vanaf het tweede leerjaar van de eerste graad verschillende optiemogelijkheden en tot slot kunnen scholen nog individuele afwijkingen van het minimaal aan de basisvorming te besteden uren verkrijgen, wanneer die afwijkingen gebaseerd zijn op de aan de betrokken onderwijsinstellingen eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten. Het bestreden decreet belet derhalve niet dat de ouders uit het aanbod van gesubsidieerde vrije scholen nog steeds een werkelijke keuze kunnen maken rekening houdend met het eigen profiel van elke school.

Tot slot merken de tussenkommende partijen m.b.t. het eerste middel op dat de bestreden bepalingen in elk geval geen afbreuk doen aan de vrijheid om, buiten elke bekrachtiging van studiegetuigschriften en diploma's, en buiten elke subsidiëring, onderwijs te verstrekken volgens een eigen structuur, eigen leerplan en eigen lesrooster.

- 4.A.3.b. De grieven uit het tweede middel komen volgens de tussenkommende partijen wezenlijk neer op de grieven die reeds ontwikkeld werden in het eerste middel. Zij verwijzen dienvolgens naar hun argumentatie betreffende het eerste middel.
- 4.A.4.a. In hun memorie van antwoord betogen de verzoekende partijen m.b.t. het eerste middel dat de bestreden bepalingen wel degelijk de keuzevrijheid van de

ouders beperken doordat de voorheen bestaande onderwijsvormen niet in de eenheidsstructuur kunnen worden ingepast, terwijl de onderwijsinstellingen verplicht zijn die structuur, die ook betrekking heeft op de organisatie en het minimumlessenrooster, aan te nemen willen zij aanspraak maken op subsidies. Daar subsidiëring noodzakelijk is opdat een veelzijdig aanbod van onderwijstypes zou kunnen bestaan, hangt de door de Grondwet gewaarborgde keuzevrijheid van de mogelijkheid tot subsidiëring af. Alhoewel het juist is dat de decretale wetgever niet verplicht is alle mogelijke onderwijsvormen te subsidiëren, merken de verzoekende partijen op dat het traditionele onderwijs tot in 1971 de enige onderwijsvorm was, terwijl de wetgever ook na 1971 de waarde van dat onderwijstype bleef erkennen. Daarenboven opteerde een meerderheid van de ouders tot vóór de invoering van het eenheidstype voor het traditioneel onderwijs. De inperking van de keuzemogelijkheid ten nadele van die laatste onderwijsvorm is bijgevolg in strijd met de grondwettelijke gewaarborgde keuzevrijheid van de ouders, daar het traditionele onderwijs op geen enkele wijze kan ingepast worden in de eenheidsstructuur.

De verzoekende partijen herhalen vervolgens de argumenten die reeds uiteengezet werden in het verzoekschrift betreffende het verband tussen middel (het invoeren van het eenheidstype) en het doel (een behoorlijke onderwijsverstrekking) en betreffende de evenredigheid die tussen de aangewende middelen en het beoogde doel dient te bestaan.

4.A.4.b. Wat het tweede middel, dat de schending van het gelijkheidsbeginsel aanvoert, betreft, betogen de verzoekende partijen dat het verschil in behandeling tussen scholen die al dan niet het eenheidstype aannemen, verder gaat dan enkel een verschil m.b.t. de procedure die dient te worden gevolgd om gesubsidieerd te kunnen worden. Het criterium van onderscheid is wel degelijk het al dan niet aannemen van het eenheidstype. Hiervan wordt de subsidiering afhankelijk gemaakt. Eens voor dat type geopteerd, zijn er enkel afwijkingen mogelijk in de eerste graad, binnen de algemene structuur van het eenheidstype. Omdat er tussen het aangewende middel en het nagestreefde doel een wanverhouding bestaat, is het gelijkheidsbeginsel geschonden.

4.A.5. In hun memorie van antwoord betogen de tussenkomende partijen dat de kritiek van de verzoekende partijen m.b.t. het wettige doel van de bestreden bepalingen, neerkomt op de vraag naar de opportuniteit van de bestreden bepalingen die aan de beoordelingsvrijheid van het Arbitragehof ontsnapt.

Vervolgens voeren ze aan dat de bewering van de verzoekende partijen dat alle kinderen hetzelfde onderwijs zouden genieten, volstrekt onjuist is daar het bestreden decreet slechts een kader schept waarbinnen een ruime waaier van mogelijkheden bestaat, die nog toeneemt naargelang van de graden en leerjaren. Dat de onderwijsinrichtingen een op "traditionele" vakken afgestemde opleiding kunnen verstrekken, blijkt overigens uit de schoolattesten die door de verzoekers zijn neergelegd. Verder kunnen er nog afwijkingen worden toegestaan m.b.t. het aantal

uren besteed aan de basisvorming in de eerste graad. De vraag of de Executieve al dan niet afwijkingen zal toestaan ten gunste van het "traditionele" onderwijs is een vraag naar de wettigheid van beslissingen van de uitvoerende macht die aan de beoordelingsvrijheid van het Hof ontsnapt.

Over het eerste middel

- 4.B.1. Artikel 17, §1, van de Grondwet bepaalt :
- "Het onderwijs is vrij; elke preventieve maatregel is verboden; de bestraffing van de misdrijven wordt alleen door de wet of het decreet geregeld. De Gemeenschap waarborgt de keuzevrijheid van de ouders. De Gemeenschap richt neutraal onderwijs in. De neutraliteit houdt onder meer in, de eerbied voor de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen.
- De scholen ingericht door openbare besturen bieden, tot het einde van de leerplicht, de keuze aan tussen onderricht in één der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer".

De aldus door artikel 17, §1, van de Grondwet ge- waarborgde onderwijsvrijheid garandeert niet enkel het recht tot oprichting van - en derhalve keuze tussen - scholen die gebaseerd zijn op een bepaalde confessionele of niet-confessionele levensbeschouwing, maar ook het recht tot oprichting van scholen die hun eigenheid vinden in bepaalde pedagogische of onderwijskundige opvattingen.

- 4.B.2. De hierboven omschreven onderwijsvrijheid onder- stelt, wil ze niet louter theoretisch zijn, dat de

inrichtende machten die niet rechtstreeks afhangen van de Gemeenschap onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidiëring vanwege de Gemeenschap. Het recht op subsidiëring vindt zijn beperking enerzijds in het vermogen van de Gemeenschap om de subsidiëring te laten afhangen van vereisten van algemeen belang, zoals o.m. die van een behoorlijke onderwijsverstrekking, van bepaalde schoolbevolkingsnormen, en van gelijke toegang tot het onderwijs, anderzijds in de noodzakelijkheid om de beschikbare financiële middelen te spreiden over de onderscheiden opdrachten van de Gemeenschap.

4.B.3. De keuzevrijheid van de ouders kan niet worden gezien los van het recht tot oprichting van onderwijsinstellingen en van het recht op subsidiëring, dat die instellingen bezitten. De keuzevrijheid van de ouders kan immers slechts ten volle gelden wanneer de vrijheid van de inrichtende machten om onderwijs in te richten en het recht op subsidiering dat dit onderwijs in principe bezit, niet op onrechtmatige wijze worden beperkt.

4.B.4. De bestreden bepalingen plegen geen inbreuk op de sub. 4.B.1. en 4.B.2. omschreven onderwijsvrijheid. De bestreden bepalingen die moeten worden nageleefd wanneer men aanspraak wil maken op subsidies, laten immers een naargelang van de graden en leerjaren stijgende differentiatie toe waarbij rekening gehouden wordt met de onderscheidene opvattingen betreffende de intrinsieke waarde van bepaalde vakken. Ze laten de inrichtende machten een aanzienlijke speelruimte bij de concrete invulling van de door het decreet uitgetekende structuur.

Meer bepaald wat de opvattingen inzake onderwijs van de verzoekende partijen betreft, oordeelt het Hof dat de bestreden bepalingen de verwezenlijking van wat in die opvatting essentieel is niet in de weg staan.

Daarenboven kunnen krachtens de artikelen 53, § 2, en 54, §4, van het decreet individuele afwijkingen aan de onderwijsinstellingen worden toegestaan wat het aantal lessen betreft die in de eerste graad van het secundair onderwijs aan de basisvorming dienen te worden besteed, wanneer dit nodig mocht zijn in functie van de aan die instellingen eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten, en op voorwaarde dat eenzelfde studiepeil voor de basisvorming gegarandeerd wordt. Voornoemde bepalingen verlenen de Executieve geenszins een arbitraire bevoegdheid wanneer ze over die aanvragen tot afwijking dient te beslissen : de Executieve zal bij de uitoefening van die bevoegdheid rekening dienen te houden met de grondwettelijke bepalingen inzake onderwijsvrijheid.

- 4.B.5. Wat betreft de weerslag van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden op de interpretatie van artikel 17, §1, van de Grondwet, kan de stelling van de verzoekende partijen dat het recht van subsidiëring enkel zou kunnen worden beperkt op grond van de in artikel 10, 2°, van het Europees Verdrag opgegeven redenen, niet worden aanvaard.

Het Hof stelt immers vast dat artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol, naar luid waarvan niemand het recht op onderwijs zal worden ontzegd,

een reglementering van het recht op onderwijs in functie van de behoeften en de mogelijkheden van de gemeenschap en het individu niet in de weg staat (E.H.R.M., 23 juli 1968, zaak betreffende "enige aspecten van de taalregeling in het Belgisch onderwijs", Publ.Cour, reeks A, nr. 6).

- 4.B.6. Voor het overige komt het aan het Hof niet toe te oordelen over de opportuniteit of de wenselijkheid van de bestreden bepalingen.

Over het tweede middel

- 4.B.7. De verzoekende partijen betogen in substantie dat het verschil in behandeling tussen de instellingen die het "eenheidstype" aannemen en degene die het niet aannemen de artikelen 17, §4, 6 en 6bis van de Grondwet zou schenden doordat het niet bewezen is dat alleen de onderwijsstructuur die is ingevoerd door de bestreden bepalingen tot een behoorlijke onderwijsverstrekking kan leiden en doordat, anderzijds, de vrijheid van onderwijs door de in werking gestelde middelen op een overdreven wijze wordt beperkt.

Artikel 17, §4, van de Grondwet bepaalt :

"Alle leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen zijn gelijk voor de wet of het decreet. De wet en het decreet houden rekening met objectieve middelen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden".

Het bekritizeerde onderscheid berust op een objectieve en redelijke verantwoording aangezien, zoals hierboven is aangetoond, de bestreden bepalingen

de door de Grondwet gewaarborgde vrijheid van onderwijs niet in het gedrang brengen.

Voor het overige is het Hof niet bevoegd om te oordelen over de opportuniteit van de bestreden bepalingen noch, zodra is vastgesteld dat aan de vereisten van het gelijkheidsbeginsel is voldaan, om te oordelen of het door de decreetgever beoogde doel ook niet op een andere wijze kan worden bereikt.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

Verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 2 april 1992.

De griffier,

De voorzitter,

L. POTOMS

J. DELVA

Rolnummer 254
Arrest nr. 25/92 van 2 april 1992

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 47
t/m
63 en 76 t/m 84 van het decreet van de Vlaamse Ge-
meenschap van 31 juli 1990 betreffende het onder-
wijs-II.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. Delva en I. Pétry,
en de rechters J. Wathelet, D. André, F. Debaedts, L. De
Grève, L.P. Suetens, M. Melchior, H. Boel, en L. François
bijgestaan door de griffier L. Potoms,
onder voorzitterschap van voorzitter J. Delva,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. ONDERWERP VAN HET BEROEP

Bij verzoekschrift aan het Hof verzonden bij ter post aangetekende brief van 20 december 1990, wordt beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 47 t/m 63 en 76 t/m 84 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II door :

1. de vereniging zonder winstoogmerk OTO (Organisatie Traditioneel Onderwijs), waarvan de zetel gevestigd is te Sint-Niklaas aan de Dr. Van Raemdonckstraat 8;
2. de heer Buggenhout Walter, fabrikant, en zijn echtgenote mevrouw Vanderstraeten Lieve, huisvrouw, samenwonende te 1785 Merchtem, Koeweidestraat 50, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Kurt, Peter, Elke en Inga, die school lopen in het Jan van Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;
3. de heer De Kesel Xavier, advocaat, en zijn echtgenote mevrouw Nelis Catherine, huisvrouw, samenwonende te 1780 Wemmel, Zwaluwenlaan 8, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen William, Jane en Ann, die school lopen in het Jan van Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;
4. de heer Grouwels Paul, advocaat, en zijn echtgenote mevrouw Van Den Berghe Erna, ambtenaar, samenwonende te 1020 Brussel, Romeinse steenweg 515, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Peter, Kristien en Katia, die school lopen in het Jan van

Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;

5. de heer Gyssels Lionel, bestuurder van vennootschappen, en zijn echtgenote mevrouw Van Duynslaeger Machteld, regentes, samenwonende te 1853 Grimbergen, Nieuwe-laan 119, bus 4, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Gwendolyn en Freya, die school lopen in het Maria Assumptalyceum;
6. de heer Hardeman Jan, advocaat, en zijn echtgenote Mevrouw Luyten Machteld, tandarts, samenwonende te 1861 Wolvertem, Oppemstraat 121, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Evert, Nele, Koenraad en Elke, die school lopen in het Jan van Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;
7. de heer Vandekerckhove Paul, juridisch en financieel adviseur, en zijn echtgenote mevrouw Steverlynck Beatrice, regentes, samenwonende te 1150 Brussel, Sint-Janslaan 3, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Alexandre, Xavier en Yves, die school lopen in het Sint-Jan Berchmanscollege;
8. de heer Van Den Troost Felicien, handelaar, en zijn echtgenote mevrouw Haems Rita, verpleegster, samenwonende te 1853 Strombeek, Grimbergsesteenweg 157, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Dennis, Sofie, Kirsten en Wouter, die school lopen in het Kardinaal Mercierinstituut, het Maria Assumptalyceum en het Jan van Ruusbroeccollege;
9. de heer Van Der Schueren Frank, advocaat, en zijn

echtgenote mevrouw De Neve Marie-Louise, bediende, samenwonende te 1850 Grimbergen, Spaanse Lindebaan 122, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Jeroen, Dries en Astrid, die school lopen in het Jan van Ruusbroeccollege en het Maria Assumptalyceum;

10. de heer Kestens Luc, arts, en zijn echtgenote mevrouw Delcol Daniella, huisvrouw, samenwonende te 1860 Meise, Heideroosje 1, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Yann en Carl, die school lopen in het Maria Assumptalyceum en de Vrije Basisschool;
11. de heer Willemeyns Lucas, directeur sociale zaken, en zijn echtgenote mevrouw Van Der Stichelen Lieve, kinesitherapeute, samenwonende te 1852 Beigem, Meerstraat 63, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Frédérique en Myriam, die school lopen in het Maria Assumptalyceum;
12. de heer Neven Luc, dierenarts, en zijn echtgenote mevrouw Vandemoortele Helga, lerares, samenwonende te 3620 Lanaken, Smeetsstraat 92, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Gregory, Marilyn en Christopher, die school lopen in het Sint-Jan Berchmanscollege en de Vrije Basisschool;
13. de heer Willems Alex, industrieel landbouwingenieur, en zijn echtgenote mevrouw Schoofs Louisa, huisvrouw, samenwonende te 3660 Opglabbeek, Roexeinde 7, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Edith, Lode en Tea, die school lopen in het O.L.Vrouwlyceum en het Sint-Jan Berchmanscollege;

14. de heer Goossens Jaak, handelaar, en zijn echtgenote mevrouw Knoops Lisette, huisvrouw, samenwonende te 3660 Opglabbeek, Vinkenkantstraat 11, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Kim en Sven, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum en de Vrije Basisschool;
15. de heer Lemmens Joseph, huisarts, en zijn echtgenote mevrouw Schlicker Christine, huisvrouw, samenwonende te 3600 Genk, Rozenkranslaan 31, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marie-Elisabeth en Alix, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum;
16. de heer Dedecker Marc, personeelsdirecteur, en zijn echtgenote mevrouw Soenen Monique, vroedvrouw, samenwonende te 3601 Zutendaal, Molenblookstraat 27, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Karen en Inke, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum;
17. de heer Erven William, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Spaas Marie-Thérèse, verpleegster, samenwonende te 3620 Lanaken, Heiwijckstraat 33, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Karel, Greet en Ingrid, die school lopen in het H.Hartcollege, het O.-L.-Vrouwlyceum en de Vrije Basisschool;
18. de heer Neijens Laurens, magazijnbediende, en zijn echtgenote mevrouw Willems Anna, winkelbediende, samenwonende te 3660 Opglabbeek, Elf Septemberlaan 14, handelend zowel in eigen naam als in naam van

hun minderjarige kinderen Karen en Elke, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum;

19. de heer Mesotten Frans, neuropsychiater, en zijn echtgenote mevrouw Willemans Milou, lerares, samenwonende te 3700 Tongeren, Dashovenstraat 245, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Dieter, Niels en Katrien, die school lopen in het O.-L.-Vrouwcollege en het Virga Jesse Humaniora;

20. de heer Van Robays Johan, geneesheer, en zijn echtgenote Blomme An, lic. economische wetenschappen, samenwonende te 3600 Genk, Margarethalaan 73, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Maaïke, Hans en Mattias, die school lopen in het O.-L.-Vrouwlyceum, het Sint-Jan Berchmanscollege en de Sint-Michielsschool;

21. de heer Vydt Marc, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Koslowski Anne-Marie, huisvrouw, samenwonende te 9100 Sint-Niklaas, Dr. Van Raemdonckstraat 8, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Tom, Sofie en Julie, die school lopen in de Abdijschool Dendermonde en het I.D.C.O. Antwerpen;

22. de heer De Wolf Thiery, manager, en zijn echtgenote mevrouw De Cleen Erica, med. laborante, samenwonende te 9100 Sint-Niklaas, Kettermuitstraat 43, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Muriel en Stephane, die school lopen in het I.D.C.O. Antwerpen en de Abdijschool Dendermonde;

23. de heer Reniers Bob, bediende, en zijn echtgenote mevrouw Van Cauteren Anne-Marie, handelaarster, samenwonende te 9160 Lokeren, Azalealaan 10, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Sabine, Bruno en Bert, die school lopen in het Sint-Lievenscollege Gent en het Sint-Lodewijkscollege Lokeren;
24. de heer Henauw Jean-Pierre, zaakvoerder, en zijn echtgenote mevrouw De Waele Linda, huisvrouw, samenwonende te 9070 Destelbergen, Dendermondsesteenweg 939, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Caroline en Peter, die school lopen in O.-L.-Vr. Presentatie en het Sint-Lievenscollege Gent;
25. de heer Matthys Ludo, makelaar, en zijn echtgenote mevrouw Maes Mireille, huisvrouw, samenwonende te 9160 Lokeren, Durmelaan 78, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarig kind Sofie, dat school loopt in O.-L.-Vr. Presentatie;
26. de heer Dupont Kamiel, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Temmerman Annemie, huisvrouw, samenwonende te 9220 Moerzeke, Aubroeckstraat 18A, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Matthias, Thomas, Jasper en Ben, die school lopen in de Abdijschool Dendermonde en de Gemeentelijke Lagere Jongensschool Moerzeke;
27. de heer Opsomer Michel, verkoopsinspecteur, en zijn echtgenote mevrouw De Donder Mimi, verpleegster, samenwonende te 9240 Zele, Dr.A. Rubbensstraat 42, handelend zowel in eigen naam

als in naam van hun minderjarige kinderen Olivier en Vincent, die school lopen in de Abdijschool Dendermonde en Pius X Zele;

28. de heer Demeester Etienne, ingenieur, en zijn echtgenote mevrouw De Borggraeve Rita, boekhoudster, samenwonende te 9111 Belsele, Schryberg 223, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Steven en Sabine, die school lopen in Sint-Jozef Klein Seminarie en O.-L.-Vr. Presentatie te Sint-Niklaas;
29. de heer Hulpiau Guy, bankfunctionaris, en zijn echtgenote mevrouw De Zutter Monique, medisch assistente, samenwonende te 9100 Sint-Niklaas, Paddeschootdreef 79, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Xavier en Astrid, die school lopen in het Sint-Jozef College en O.-L.-Vr.Presentatie;
30. de heer Sierens Marc, arts, en zijn echtgenote mevrouw Robberechts Annie, apotheker, samenwonende te 9100 Sint-Niklaas, Rietvelde 34, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Johan, Ann en Thomas, die school lopen in het Sint-Jozefcollege Turnhout, het Instituut H. Familie en het Sint-Jozef Klein Seminarie te Sint-Niklaas;
31. de heer Buysse, bankier, en zijn echtgenote mevrouw Dhondt Christiane, lic.kunstgeschiedenis, samenwonende te 9170 Sint-Pauwels, Ettingestraat 21, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Dieter, Tineke en Ann, die school lopen in de Abdijschool Dendermonde en

het Instituut H. Familie te Sint-Niklaas;

32. de heer Veulemans Gerrit, banketbakker, en zijn echtgenote mevrouw Dries Simonne, helpster, samenwonende te 2850 Boom, E. Vanderveldestraat 31/2, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Bart en Dries, die school lopen in het St.-Ritacollege en de Abdijschool Dendermonde;
33. de heer Mathot Walter, zaakvoerder, en zijn echtgenote mevrouw Dierickx Monique, samenwonende te 2000 Antwerpen, Sint-Jacobsmarkt 56, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marian, Filip en Pieter, die school lopen in het I.D.C.O. en het Sint-Jan Berchmanscollege;
34. de heer Mallentjer Emile, bediende, en zijn echtgenote mevrouw Le Clef Béatrice, apotheker, samenwonende te 2600 Berchem, Grote Steenweg 103-105, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marie-Frédérique, Cécile, Edouard en Nathalie, die school lopen in het Willibrord College, het I.D.C.O. en het O.-L.-Vrouwe College;
35. de heer Swenden Michel, steenbakker, en zijn echtgenote mevrouw Van Coppenolle Viviane, huisvrouw - tolk, samenwonende te 2020 Antwerpen, Della Faillelaan 60A, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Eric, Alexia en Marie-Noël, die school lopen in het O.-L.-Vrouwe College en het I.D.C.O.;
36. de heer Van Looy Luc, anesthesioloog, en zijn echtgenote mevrouw Marnef Chantal, apotheker,

samenwonende te 2020 Antwerpen, Alfred Coolsstraat 7, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Emmanuel en Anneleen, die school lopen in het O.-L.-Vrouwe College en het I.D.C.O.;

37. de heer Haesendonckx Frans, bestuurder, en zijn echtgenote mevrouw Verbruggen Marie-Rose, bediende samenwonende te 2400 Mol-Wezel, Albertlaan 46, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Petra en Nathalie, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum;
38. de heer Thiels Luc, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Van Gramberen Rita, apotheker, samenwonende te 3201 Aarschot, Veerlestraat 2, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Katrien, Ruth en Lieven, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum;
39. de heer Vaes André, bediende, en zijn echtgenote mevrouw Hooybergs Rita, bediende, samenwonende te 2400 Mol, Sijsjesstraat 16, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Liesbeth, Sofie en Nathalie, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum en de Vrije Lagere Meisjesschool Mol;
40. de heer Mennens Paul, zelfstandige, en zijn echtgenote mevrouw Lodewijckx Maria, huisvrouw, samenwonende te 2460 Kasterlee, Goor 23, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Kato en Jef, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum en het Sint-Aloysiuscollege;
41. de heer Van Canegem-Ardijns Marc, docent, en zijn

echtgenote mevrouw De Visscher Bernadette, huisvrouw, samenwonende te 2440 Geel, Spreeuwenstraat 17, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Isabelle, Ingrid en Karel, die school lopen in het Sint-Dimpnalyceum en het Sint-Aloysiuscollege;

42. de heer Collart Jean, technisch ingenieur, en zijn echtgenote mevrouw Delafontaine Armelle, huisvrouw, samenwonende te 2600 Berchem, Generaal van Merlenstraat 16, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Olivier, Veronique en Anne-Frédérique, die school lopen in het Sint-Willebrorduscollege en het Sint-Jozefinstituut;

43. de heer Van Den Eynde Luc, bediende, en zijn echtgenote mevrouw D'Hondt Elisabeth, apotheker, samenwonende te 2018 Antwerpen, Edelinckstraat 18, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Evelyne, Dominique en Stephan, die school lopen in het I.D.C.O. en het O.-L.-Vrouwe College;

44. de heer Lauwers Wilfried, handelaar, en zijn echtgenote mevrouw Persoon Ingrid, huisvrouw, samenwonende te 8870 Izegem, Wallemotestraat 88, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Barbara en Patricia, die school lopen in het Bisschoppelijk Lyceum;

45. de heer Vanlede luc, orthopedisch chirurg, en zijn echtgenote mevrouw Denys Manuelle, huisvrouw, samenwonende te 8900 Ieper, Ter Olmen 8, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Frederik en Evelien, die school lopen in het Sint-Vincentiuscollege en het

O.-L.-Vrouw Ter Nieuwe Plant;

46. de heer Verhaeghe Luc, technisch tekenaar, en zijn echtgenote mevrouw Vanderheeren Yvette, onthaalmoeder, samenwonende te 8870 Izegem, Oekensestraat 29, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Tineke, Tom en Jan, die school lopen in het Bisschoppelijk Lyceum, het Sint-Jozefscollege en de H.Hartschool;
47. de heer Vanacker Georges, schoenfabrikant, en zijn echtgenote mevrouw Planckaert Marie-Josée, huisvrouw, samenwonende te 8800 Oekene-Roeselare, Boskantstraat 80, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Barbara, Vanessa en Sarah, die school lopen in het Bisschoppelijk Lyceum;
48. de heer Acou Jan, geneesheer-radioloog, en zijn echtgenote mevrouw Mortier Leen, huisvrouw, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marjan en Willem-Jan, die school lopen in het O.-L.-Vrouw Ter Nieuwe Plant en het Sint-Vicentiuscollege;
49. mevrouw Desmet Truus, schoolhoofd, wonende te 8800 Roeselare, Stadenstraat 46, handelend zowel in eigen naam als in naam van haar minderjarige kinderen Stephanie en Thomas, die school lopen in het Bisschoppelijk Lyceum en het Klein Seminarie;
50. de heer Depre Eddy, nijveraar, en zijn echtgenote mevrouw Van Steenberge Christiane, huisvrouw, samenwonende te 8730 Beernem, Bloemendalestraat 38, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Annick, Caroline, Birgit en Edward, die school lopen in het Sint-

Pietersinstituut Gent en de Abdijschool Dendermonde;

51. de heer Borremans Walter, bankbediende, en zijn echtgenote mevrouw Courtens Roos, verpleegkundige, samenwonende te Brugge-Sint-Andries, Burggr. de Nieulantlaan 46, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Griet, Nele en Ruben, die school lopen in Hemelsdaele Brugge, het Instituut H. Familie en het Sint-Leocollege;
52. de heer Debruyne Paul, griffier, en zijn echtgenote mevrouw Govaert Vera, konfektiewinkelmeesteres, samenwonende te 8630 Veurne, Hogebrugstraat 5, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Ellen en Siegfried, die school lopen in het Bisschoppelijk College;
53. de heer Dudal Ivan, musicus, en zijn echtgenote mevrouw Vanlede Annemie, regentes, samenwonende te 8310 Brugge, Dampoortstraat 11, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Willem, Roelant en Katrien;
54. de heer Mekeirle Marc, geneesheer, en zijn echtgenote mevrouw Parmentier Johanna, tandarts, samenwonende te 8800 Roeselare, Meensesteenweg 328, handelend zowel in eigen naam als in naam van hun minderjarige kinderen Marleen en Maarten.

Bij hetzelfde verzoekschrift hebben voormelde verzoekers eveneens een vordering tot schorsing van dezelfde artikelen ingesteld. Het Hof heeft die vordering tot schorsing verworpen bij arrest nr. 6/91 van 26 maart 1991.

II. DE RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 21 december 1990 heeft de voorzitter in functie, conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, de leden van de zetel aangewezen.

De rechters-verslaggevers F. Debaedts en D. André hebben op 8 januari 1991 geoordeeld dat er geen toepassing diende te worden gemaakt van de artikelen 71 en 72 van de organieke wet.

Van het beroep is conform artikel 76, §4, van de organieke wet kennisgeving gedaan bij ter post aangetekende brieven van 16 januari 1991.

Het bij artikel 74 van de orangieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 19 januari 1991.

André De Wolf, directeur-generaal van het Nationaal Secretariaat van het Katholiek Onderwijs, wonende te 1700 Dilbeek, Schilderkunstlaan 64 en Antoine Boone, secretaris-generaal van het Nationaal Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs, wonende te Sint-Pieters-Woluwe, François Gaystraat 129, hebben op 28 januari 1991 een memorie ingediend.

Bij beschikking van 6 februari 1991 heeft voorzitter J. Delva de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij verzoekschrift van 7 februari 1991 heeft de Vlaamse Executieve een verlenging gevraagd van de in het eerste lid van artikel 85 van de organieke wet bepaalde termijnen voor het indienen van een memorie.

Bij beschikking van 11 februari 1991 heeft de voorzitter in functie het verzoek van de Vlaamse Executieve afgewezen om reden dat een dergelijk verzoek onverenigbaar is met het voorschrift van artikel 25 van voormelde wet.

De Vlaamse Executieve heeft op 4 maart 1991 een memorie ingediend.

Van die memorie is conform artikel 89 van de organieke wet kennisgeving gedaan bij ter post aangetekende brieven van 13 maart 1991.

Verzoekers en tussenkomenende partijen A. De Wolf en A. Boone hebben een memorie van antwoord ingediend respectievelijk op 11 en 12 april 1991.

Bij beschikkingen van 6 juni en 19 november 1991 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 20 december 1991 en 20 juni 1992.

Bij beschikking van 19 december 1991 heeft het Hof beslist dat de zaak in gereedheid is en heeft het de dag van de terechtzitting bepaald op 15 januari 1992.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven en van de datum van de terechtzitting zijn hun advocaten verwittigd bij ter post aangetekende brieven van 19 december 1991.

Ter terechtzitting van 15 januari 1992 :

- zijn verschenen :

Mr. Ph. Leroy, advocaat bij de balie te Gent, voor verzoekende partijen, voornoemd;

Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te

Brussel, en Mr. K. Geelen, advocaat bij de balie te Hasselt, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

Mr. P. Lemmens, advocaat bij de balie te Brussel, voor de tussenkommende partijen A. De Wolf en A. Boone, voornoemd;

- hebben de rechters-verslaggevers F. Debaedts en D. André verslag uitgebracht.
- zijn de advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van voormelde wet op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. ONDERWERP VAN DE BESTREDEN BEPALINGEN

De artikelen 47 tot 63 van het bestreden decreet handelen over de structuur van het voltijdse secundair onderwijs, de organisatie van de studie in dit onderwijs, het minimum lessenrooster ervan en over de omkaderingsnormen die voor dit onderwijs gelden.

Die bepalingen vervangen de vroegere types I (vernieuwd secundair onderwijs) en II (traditioneel onderwijs) door één enkel type, waarbinnen echter (een naargelang de graden en leerjaren) stijgende differentiatie aanwezig is. De Vlaamse Executieve kan tevens aan onderwijsinstellingen individuele afwijkingen verlenen

op het aantal lessen dat in de eerste graad aan de basisvorming moet worden besteed. Die afwijkingen dienen gebaseerd te zijn op de aan de betrokken onderwijsinstellingen eigen "programmatische, methodologische of pedagogische inzichten" en dienen hetzelfde studiepeil voor de basisvorming te waarborgen.

Krachtens artikel 60 van het bestreden decreet treedt deze nieuwe structuur van het secundair onderwijs geleidelijk, leerjaar na leerjaar, in werking, te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad op 1 september 1989. Voor de leerlingen die hun studie in het voltijdse secundair onderwijs hebben aangevat vóór het in werking treden van de nieuwe structuur, bepaalt de Vlaamse Executieve de regels volgens welke zij hun studie kunnen voltooien, waarbij de Executieve rekening dient te houden met de "rechten van de leerlingen op de voortzetting van de voordien aangevatte studie en dit binnen de normale studieduur".

De artikelen 76 tot 84 wijzigen een aantal bepalingen uit de onderwijswetgeving i.f.v. de nieuwe structuur van het onderwijs zoals uitgetekend door de artikelen 47 tot 63 van het bestreden decreet. Eerstgenoemde artikelen worden door de verzoekende partijen slechts aangevochten wegens samenhang met de artikelen 76 en 84 van het bestreden decreet, m.n. "in zoverre zij als terminologie enkel in de nieuwe eenheidsstructuur voorzien".

IV. IN RECHTE

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

- a) Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de vordering in zoverre ze is ingeleid door de V.Z.W.

OTO

- 1.A.1. De Vlaamse Executieve werpt in haar memorie onder meer op dat luidens artikel 13 van de wet van 27 juni 1921 een V.Z.W. bij elke gerechtelijke handeling wordt vertegenwoordigd door de raad van beheer, wat inhoudt dat de beslissing om het geding in te leiden dient genomen te worden door de raad van beheer. Daar de beslissing in casu werd genomen door de algemene vergadering van de V.Z.W. OTO en de bevoegdheid om te beslissen tot het instellen van een rechtsvordering door de statuten niet werd overgedragen aan de algemene vergadering, is het beroep tot vernietiging, in zoverre het is ingesteld door de V.Z.W. OTO, volgens de Vlaamse Executieve niet-ontvankelijk.
- 1.A.2. Ook de verzoekers tot tussenkomst De Wolf en Boone merken onder meer op dat de beslissing tot het instellen van het beroep genomen is door een niet-bevoegd orgaan, de algemene vergadering, zodat het niet-ontvankelijk is.
- 1.A.3. De V.Z.W. OTO gedraagt zich in haar memorie van antwoord wat betreft de ontvankelijkheid naar de wijsheid van het Hof, met dien verstande dat zij meent dat het door haar ingestelde beroep in overeenstemming is met de geest van overweging 1.B.3. van het arrest nr. 40/90 van het Hof van 21 december 1990, daar het besluit van de algemene vergadering ten minste het besluit van de meerderheid in de raad van beheer om het beroep tot vernietiging in te stellen, impliceert. Daarenboven wordt betoogd dat de algemene vergadering de volheid van bevoegdheid bezit, zodat ze ook kan beslissen tot het instellen van een beroep tot vernietiging.

1.B. Artikel 13 van de wet van 27 juni 1921, "waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend", geeft uitdrukkelijk aan de raad van beheer de bevoegdheid om de vereniging in rechte te vertegenwoordigen.

Luidens artikel 9 van de statuten van de V.Z.W. OTO leidt de raad van beheer de zaken van de vereniging en vertegenwoordigt deze in en buiten rechte. Hetzelfde artikel bepaalt verder dat de raad van beheer alle daden van beschikking kan verrichten die niet uitdrukkelijk door de wet of door de statuten aan de algemene vergadering zijn voorbehouden.

Artikel 12 van de statuten bepaalt anderzijds dat de algemene vergadering beraadslaagt en beslist in alle zaken die de vereniging aanbelangen en niet uitdrukkelijk aan de raad van beheer zijn voorbehouden.

Uit deze bepalingen volgt dat alleen de raad van beheer van de V.Z.W. OTO bevoegd is om te beslissen in rechte te treden.

Ten deze werd de beslissing om het beroep in te stellen genomen door de algemene vergadering en niet door de raad van beheer van de V.Z.W. OTO, terwijl de samenstelling van beide organen niet dezelfde was. Daar aldus de beslissing door een niet-bevoegd orgaan is genomen, is het beroep tot vernietiging niet-ontvankelijk.

De overige gronden van niet-ontvankelijkheid ten aanzien van het beroep ingesteld door de V.Z.W. OTO dienen niet te worden onderzocht.

b) Ontvankelijkheid van de vordering met betrekking tot

het belang van de individuele verzoekers.

2.A.1. In hun verzoekschrift betogen de verzoekende partijen dat ze elk als ouder van secundair onderwijslopende kinderen of van kinderen die binnenkort secundair onderwijs zullen volgen, een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben bij het aanvechten van een decreet dat het onderwijs regelt. De onderwijsvrijheid waarop ze aanspraak kunnen maken omvat immers de vrijheid om hun kinderen onderwijs te laten volgen in een instelling van hun keuze, zodat ze er dan ook belang bij hebben een decreet aan te vechten dat de onderwijsvrijheid inperkt door een eenvormig type van secundair onderwijs in te voeren.

2.A.2. De Vlaamse Executieve is in de eerste plaats van oordeel dat het belang van de individuele verzoekers onvoldoende concreet omschreven is daar ze niet aantonen dat hun kinderen ieder afzonderlijk worden getroffen door de bestreden bepalingen.

Verder is de Executieve van mening dat de individuele verzoekers geen persoonlijk en rechtstreeks belang hebben bij de aanvechting van de bestreden bepalingen daar ze enkel de subsidiëringsgevolgen van de bestreden decreetsbepalingen aanvechten, die enkel de betrokken onderwijsinstellingen rechtstreeks raken en niet de verzoekers. De onderwijsinrichtingen zijn volgens de Executieve vrij om al dan niet de structuur van het bestreden decreet aan te nemen. Tot slot is de Vlaamse Executieve van oordeel dat de verzoekende partijen niet ongunstig geraakt worden door het bestreden decreet. De bestreden bepalingen verhinderen geenszins de organisatie van een onderwijsvorm die lijkt op het vroegere

type II, maar laten het leggen van eigen accenten toe bij de invulling van het lessenrooster. Bovendien verbiedt het decreet geenszins de organisatie van onderwijsvormen die niet kunnen worden ingepast in het bestreden decreet, en kunnen de om subsidie verzoekende onderwijsinstellingen de voor de basisvorming bestemde uren vrij besteden aan eender welk basisvak, terwijl daarenboven nog vijf (eerste leerjaar) of acht (tweede leerjaar) uren besteed kunnen worden aan gelijk welk vak. Bovendien bestaat de mogelijkheid om individuele afwijkingen te bekomen m.b.t. de wekelijkse lessen die aan basisvorming dienen te worden besteed, op voorwaarde dat hetzelfde studiepeil voor de basisvorming wordt gegarandeerd.

2.A.3. Ook de verzoekers tot tussenkomst zijn van mening dat de bestreden bepalingen zich enkel richten tot de inrichtende machten van scholen. De ouders blijven vrij te kiezen tussen het aanbod van scholen, zodat hun keuzevrijheid geenszins wordt beperkt ; het verband tussen de bestreden bepalingen en de ouders is dermate los dat het niet in aanmerking kan genomen worden ter verantwoording van het rechtens vereiste belang.

In hun memorie van antwoord wijzen zij tevens op het gebrek aan belang van de ouders waarvan de kinderen klas lopen in hogere jaren van het secundair onderwijs of reeds afgestudeerd zijn.

2.A.4. De individuele verzoekers betogen in hun memorie van antwoord dat ze als ouder van minderjarige kinderen die secundair onderwijs volgen of willen aanvatten wel degelijk belang hebben bij het instellen van de vordering, daar de bestreden bepalingen de keuzevrijheid van de ouders inzake

onderwijs, die verwant is aan hun opvoedingsplicht, aantasten door het eenheidstype op te leggen. Ook als vertegenwoordigers van hun kinderen menen de verzoekende partijen een belang te kunnen laten gelden daar ze ook de bescherming van artikel 17 van de Grondwet genieten. Een vernietiging van de bestreden bepalingen zal leerlingen uit het eerste en tweede jaar van het middelbaar de gelegenheid geven om opnieuw traditioneel onderwijs te volgen, terwijl leerlingen die nog op de lagere school zitten, nooit verplicht zullen worden onderwijs in het eenheidstype te volgen. Voor het overige verwijzen de verzoekers naar het arrest nr. 6/91 van het Hof.

- 2.B.1. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 vereisen dat ieder natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep instelt doet blijken van een belang; hieruit volgt dat de actio popularis niet toelaatbaar is. Het vereiste belang is slechts aanwezig bij diegenen die door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig in hun situatie zouden kunnen worden geraakt.
- 2.B.2. Uit de aan het Hof overgelegde studiegetuigschriften blijkt dat de leerlingen, van wie de ouders in eigen naam en als wettelijke vertegenwoordigers het beroep tot vernietiging hebben ingesteld, op het ogenblik van het instellen van het beroep enerzijds klas liepen in het lager onderwijs en in het eerste en tweede leerjaar van het secundair onderwijs en anderzijds klas liepen in het derde, vierde, vijfde en zesde leerjaar van het middelbaar en dat één betrokkene reeds is afgestudeerd.

De door het bestreden decreet ingevoerde onderwijsstructuur treedt slechts leerjaar na leerjaar in werking, te beginnen op 1 september 1989 met het eerste leerjaar van de eerste graad, terwijl de Vlaamse Executieve met toepassing van artikel 60 van het bestreden decreet de regels bepaalt volgens welke de leerlingen die hun studie in het voltijdse secundair onderwijs hebben aangevat vóór het inwerking treden van de nieuwe structuur, hun studie kunnen voltooien, waarbij de Executieve rekening dient te houden met de rechten van de leerlingen op de voortzetting van de voordien aangevatte studie en dit binnen de normale studieduur.

Die bepalingen beletten geenszins dat de leerlingen die op het ogenblik van het instellen van het beroep school liepen in het derde, vierde, vijfde en zesde leerjaar van het secundair onderwijs verder les kunnen of konden volgen in het vroegere type II van het secundair onderwijs. Immers, in zoverre hun schoolcarrière een normaal verloop kent, kunnen de bestreden bepalingen nooit op hen van toepassing zijn, terwijl wanneer zulks niet het geval is, de Executieve krachtens artikel 60 van het bestreden decreet bepalingen dient uit te vaardigen die de continuïteit in hun voordien aangevatte studies waarborgen. Bovendien hebben de bestreden bepalingen geen enkel rechtsgevolg ten aanzien van reeds in het secundair onderwijs afgestudeerde leerlingen.

Hieruit volgt dat enkel de ouders wier kinderen op het ogenblik van het instellen van het beroep klas liepen in het lager onderwijs of in de eerste twee jaren van het secundair onderwijs door de bestreden bepalingen rechtstreeks en ongunstig

kunnen worden geraakt en aldus doen blijken van het rechtens vereiste belang.

c) Ontvankelijkheid van het verzoek tot tussenkomst van de heren Boone en De Wolf

3.A.1. In hun memorie tot tussenkomst staven de verzoekers tot tussenkomst hun belang door te verwijzen naar hun hoedanigheid van beleidsverantwoordelijken van de koepelorganisaties van katholieke scholen en naar hun hoedanigheid van procespartij in een geding met de V.Z.W. OTO en verschillende van de individuele verzoekers, waarin ze onder meer argumenten laten gelden die op de bestreden bepalingen steunen. Wat de eerste hoedanigheid betreft preciseren ze dat een vernietiging van de bestreden bepalingen de scholen en hun koepelorganisaties voor belangrijke organisatorische en pedagogische problemen zou plaatsen. Wat betreft hun hoedanigheid als procespartij merken ze op dat de vernietiging van de bestreden bepalingen hun mogelijkheden van verweer in het gedrang zou brengen.

3.A.2. De verzoekende partijen betwisten de ontvankelijkheid van de tussenkomst van de heren Boone en De Wolf, daar de koepelorganisaties waarvan zij beleidsverantwoordelijken zijn, feitelijke verenigingen zijn die als dusdanig geen vordering kunnen instellen wanneer niet alle leden in de procedure tussenkomen.

3.B.1. Artikel 87, §2, van de bijzondere wet op het Arbitragehof bepaalt : "§2. Wanneer het Arbitragehof uitspraak doet op beroepen tot vernietiging als bedoeld in artikel 1, kan ieder die van een belang

doet blijken, zijn opmerkingen in een memorie aan het Hof richten binnen dertig dagen na de bekendmaking in artikel 74. Hij wordt daardoor geacht partij in het geding te zijn".

Het belang van een tussenkomen partij onderscheidt zich van het belang van de verzoekende partij : het bestaat bij elke persoon die door de beslissing van het Hof met betrekking tot de bestreden norm in zijn situatie direct zou kunnen worden geraakt.

Ten deze beroepen de verzoekers tot tussenkomst zich op hun hoedanigheid van beleidsverantwoordelijken van koepelorganisaties van katholieke scholen en op het feit dat ze persoonlijk betrokken zijn in een ander rechtsgeschil met verschillende van de verzoekende partijen, waarin ze onder meer argumenten laten gelden die steunen op de bestreden bepalingen.

- 3.B.2. In de mate dat de heren Boone en De Wolf zich op de hoedanigheid van beleidsverantwoordelijken van koepelorganisaties van katholieke scholen beroepen, is hun verzoek tot tussenkomst niet-ontvankelijk : enerzijds heeft een feitelijke vereniging als zodanig en in de regel geen procesbekwaamheid en kan zij niet door haar "verantwoordelijken" in rechte treden, anderzijds doen de verzoekers tot tussenkomst als individueel optredende beleidsverantwoordelijke personen niet blijken van een rechtstreeks verband tussen hen en de bepalingen waarover het Hof uitspraak moet doen, en bijgevolg van het rechtens vereiste belang.

3.B.3. In de mate dat de heren Boone en De Wolf zich beroepen op het niet betwiste feit dat zij betrokken zijn in een rechtsgeding met verschillende van de verzoekende partijen, is hun tussenkomst wel ontvankelijk, vermits de uitkomst van dat geschil afhankelijk kan zijn van de beslissing van het Hof in onderhavige zaak en die beslissing hen dan ook rechtstreeks in hun situatie kan raken.

Ten gronde

4.A.1.a. In een eerste middel wordt de schending van artikel 17, § 1, van de Grondwet aangevoerd doordat het bestreden decreet het eenvormig type voor het secundair onderwijs verplicht stelt voor scholen die subsidies wensen te ontvangen, waardoor het traditioneel secundair onderwijs zijn rechtsgrond verliest.

Dit zou volgens de verzoekende partijen indruisen tegen de door artikel 17, § 1, van de Grondwet ge- waarborgde keuzevrijheid.

Het aangevochten decreet zou deze keuzevrijheid, die onderstelt dat de overheid subsidiërend tussenkomt om een veelzijdig aanbod van scholen met een eigen karakter, ook op het gebied van de opvoeding, te waarborgen, al te zeer beperkend door een eenheidstype op te leggen, terwijl de mogelijkheid die door het decreet aan de Executieve wordt geboden om individuele afwijkingen toe te staan, de keuzevrijheid niet of minstens onvoldoende waarborgt.

Volgens de verzoekende partijen waarborgt de onderwijsvrijheid enerzijds het recht om onderwijs

te verstrekken, scholen te openen en onderwijs volgens een bepaald concept te organiseren, anderzijds het recht voor de ouders om hun kinderen onderwijs te laten volgen in de instelling van hun keuze. Die keuzevrijheid kan slechts effectief bestaan wanneer de overheid bij wijze van subsidiering tussenbeide komt, ook voor scholen met specifieke onderwijsmethododes. De keuzevrijheid omvat sinds de grondwetswijziging van 15 juli 1988 immers meer dan enkel de keuze tussen confessioneel of niet-confessioneel onderwijs. Door te bepalen dat enkel nog subsidies zullen worden toegekend aan onderwijsinstellingen die het eenvormige type aannemen en door aldus het traditionele secundair onderwijs onmogelijk te maken, schendt het decreet de onderwijsvrijheid.

De verzoekende partijen betogen vervolgens dat, al mag de decretale wetgever reglementerend optreden ter behartiging van het algemeen belang en aldus de onderwijsvrijheid in zekere mate beperken, de reglementering niet van die aard mag zijn dat de keuzevrijheid totaal wordt verhinderd. Dit is volgens verzoekers wel het geval daar de diversificatie die in het traditioneel onderwijs bestond niet langer aanwezig is.

De verzoekers betwisten verder dat de beperking van de onderwijsvrijheid die de bestreden bepalingen invoeren, wettelijk is, verband houdt met het nagestreefde doel en dat er een evenredige verhouding aanwezig is tussen doel en middelen.

De onderwijsvrijheid dient, omwille van haar band met de vrijheid van informatie en meningsvorming, gewaarborgd door artikel 10 E.V.R.M., in het licht van deze verdragsbepaling te worden

geïnterpreteerd. Dit impliceert dat de beperkingen op die vrijheid één van de doelstellingen, die worden geformuleerd in artikel 10, 2, E.V.R.M., moeten nastreven : zij moeten in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van 's lands veiligheid, territoriale onschendbaarheid of openbare veiligheid, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen. Bijgevolg zijn de doelstellingen van de bestreden decretale bepalingen, met name het algemeen belang en de degelijke onderwijsverstrekking, onvoldoende redenen om de onderwijsvrijheid te beperken.

Volgens de verzoekers bestaat er bovendien geen verband tussen die doelstellingen en het aangewende middel dat erin bestaat een nieuwe structuur en organisatie voor het secundair onderwijs op te leggen. Het is niet duidelijk waarom een type zonder voldoende diversificatie om aan de specifieke en individueel verschillende bekwaamheden van de leerlingen te beantwoorden, zou bijdragen tot een behoorlijke onderwijsverstrekking.

De verzoekers betwisten ook dat een redelijke verhouding zou bestaan tussen het opleggen van de nieuwe organisatie die door het bestreden decreet wordt ingevoerd en de behoorlijke onderwijsverstrekking. Het invoeren van een monopolie voor één onderwijstype is onverenigbaar met de door artikel 17 van de Grondwet beschermde keuzevrijheid en een behoorlijke

onderwijsverstrekking wordt niet door het opleggen van een eenheidstype maar wel door het verzekeren van diversiteit gediend.

De individuele afwijkingen op het minimum aantal lessen die de Executieve voor het eerste en tweede leerjaar van de eerste graad kan toestaan, ontkrachten volgens de verzoekers dit argument niet. Het is immers onduidelijk of de Executieve een afwijking zal toestaan voor het traditioneel onderwijs en daarenboven kan de Executieve een afwijking toestaan maar gaat het niet om een verplichting. De regel is die van het monopolie van de eenheidsstructuur ; de onzekere afwijking kan nauwelijks de keuzevrijheid herstellen. De verzoekers besluiten dan ook dat, in zoverre er een monopolie ten gunste van de eenheidsstructuur werd gecreëerd, er geen evenredigheid bestaat tussen de gebruikte middelen en het doel.

Aanvullend betogen de verzoekers dat er ook een onevenredige verhouding bestaat tussen het doel en de minimum basisopleiding. Zij wijzen erop dat de basisvorming, die 27 van de 32 lessen beslaat in het eerste leerjaar van het secundair onderwijs, in principe identiek is voor alle leerlingen, zodat de vijf resterende lessen onmogelijk de diversificatie zoals die tot nu toe in het traditioneel onderwijs bestond, kunnen waarborgen. De minimumvereiste van 27 uur basisopleiding staat buiten alle proportie met het nagestreefde doel, daar een lager minimum, zoals vroeger in het traditioneel onderwijs bestond, evenzeer een degelijke onderwijsverstrekking kan waarborgen. Tevens is een veel verregaande differentiatie dan deze die het decreet toelaat, noodzakelijk wil men

rekening houden met het verschil in begaafdheid tussen leerlingen.

Dezelfde overwegingen gelden volgens de verzoekers ook voor de minimum basisopleiding in het tweede leerjaar van de eerste graad van het secundair onderwijs.

- 4.A.1.b. In een tweede middel voeren de verzoekers de schending aan van de artikelen 6, 6bis en 17, § 4, van de Grondwet doordat ingevolge de artikelen 47 tot 63 van het bestreden decreet enkel nog het "eenheidstype" in aanmerking komt voor subsidiëring op het niveau van het secundair onderwijs. Volgens de verzoekers zou hierdoor het gelijkheidsbeginsel geschonden worden daar er een ongelijkheid in het leven wordt geroepen, wat het uitoefenen van het recht op het inrichten en genieten van onderwijs betreft, tussen de onderwijsinstellingen waarin volgens het "eenheidstype" onderwijs wordt verstrekt en andere onderwijsinstellingen, daar enkel de eerstgenoemde instellingen voor subsidiëring in aanmerking komen. Dit onderscheid is volgens de verzoekers discriminerend daar het onderscheid onvoldoende verband houdt met het nagestreefde doel en omdat er een wanverhouding bestaat tussen het doel en de aangewende middelen.

In hun toelichting betreffende het middel verwijzen de verzoekers in de eerste plaats naar de rechtspraak van het Arbitragehof over de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, luidens welke een verschil in behandeling door de wetgever slechts mogelijk is voor zover het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording heeft, waarbij het bestaan van een

dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld m.b.t. het doel en de gevolgen van de desbetreffende wettelijke norm en er een redelijk verband met evenredigheid dient te bestaan tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Vervolgens brengen de verzoekende partijen artikel 17, § 4, van de Grondwet in herinnering dat bepaalt dat de wet- of decreetgever bij een differentiële behandeling rekening dient te houden met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van elke inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden.

Volgens de verzoekers is het door het decreet gemaakte onderscheid op basis van een structuur van de onderwijsinstelling discriminerend omdat er een wanverhouding bestaat tussen het doel - het bevorderen van het algemeen belang en een degelijke onderwijsverstrekking - en het aangewende middel - het opleggen van de eenheidsstructuur door het enkel subsidiëren van deze onderwijsvorm. Het is immers niet bewezen dat het nog enkel subsidiëren van het eenheidstype een degelijke onderwijsverstrekking kan waarborgen. Bovendien wordt de onderwijsvrijheid te zeer beperkt door het aangewende middel.

- 4.A.2.a. De Vlaamse Executieve merkt met betrekking tot het eerste middel eerst op dat het middel feitelijke grondslag mist : de door de bestreden bepalingen ingevoerde onderwijsstructuur geldt slechts als model waarvan kan worden afgeweken door de Executieve.

Vervolgens betoogt de Executieve dat de vrijheid om onderwijs te organiseren niet relevant is daar

de verzoekende partijen geen inrichtende machten zijn, terwijl de keuzevrijheid van de ouders in geen geval kan inhouden dat de overheid verplicht zou zijn zonder de minste controle of beperking alle mogelijke varianten te subsidiëren. De overheid staat immers in voor een verantwoorde aanwending van de middelen en voor het vastleggen van een onderwijskader waardoor een behoorlijke onderwijsverstrekking wordt gewaarborgd. Omwille van het maatschappelijk belang van het onderwijs dient de overheid de voorwaarden vast te leggen waarvan de subsidiëring afhankelijk is. Aldus wordt een wettelijk doel nagestreefd. Ook al zou er sprake zijn van een beperking van de keuzevrijheid - wat volgens de Executieve niet het geval is - dan nog tonen de verzoekers niet aan dat die beperking niet objectief en redelijk verantwoord is m.b.t. het doel en de gevolgen van de ter beoordeling staande norm. De keuzevrijheid zou slechts geschonden zijn mocht vaststaan dat de aangewende middelen redelijkerwijze niet evenredig zijn met het beoogde doel ; de opportuniteit van het door het bestreden decreet ingevoerde onderwijskader mag hierbij niet worden beoordeeld.

Volgens de Vlaamse Executieve kan niet worden betwist dat er een verband bestaat tussen de nieuwe structuur en studieorganisatie en de aangehaalde doelen.

De keuzevrijheid van de ouders wordt niet in het gedrang gebracht, de structuur betracht een doorgedreven doorzichtigheid en gaat uit van pedagogische overwegingen.

Evenmin kan volgens de Executieve aanvaard worden dat de bepalingen inzake minimumlessenrooster

buiten verhouding zouden staan met de nagestreefde doelen. De keuzevrijheid van de ouders wordt hierdoor niet beperkt en bovendien laten de bestreden bepalingen een aanzienlijke diversificatie toe in de eerste graad. Het recht van een schoolbestuur om een school met een eigen karakter op te richten wordt geenszins aangetast, terwijl de ouders vrij kunnen kiezen tussen het aangeboden.

Tot slot merkt de Vlaamse Executieve op dat de vraag of de Executieve al dan niet een afwijking verleent op het minimum aantal lessen in de eerste graad, een vraag is die de toetsing van het decreet te buiten gaat.

- 4.A.2.b. Wat het tweede middel betreft, merkt de Executieve eerst op dat het feitelijke grondslag mist omdat het bestreden decreet geenszins tot gevolg heeft dat enkel het in het decreet vastgestelde type voor subsidiering in aanmerking komt.

Voorts betoogt de Executieve dat de opportuniteit van een wettelijke maatregel in het kader van de toetsing aan het gelijkheidsbeginsel niet in vraag kan worden gesteld.

Vervolgens wordt erop gewezen dat het onderscheid dat inzake het minimumlessenrooster tussen onderwijsinstellingen bestaat, niet in de concrete inhoud van die roosters ligt maar wel in de procedure die moet worden gevolgd om het bij decreet vastgestelde dan wel een ander lessenrooster aan te nemen en alsnog gesubsidieerd te worden : de onderwijsinstellingen die willen afwijken van de krachtens de bestreden bepalingen te besteden lessen aan de basisvorming dienen daartoe bij de

Vlaamse Executieve een aanvraag in te dienen, gemotiveerd door "aan de betrokken onderwijsinstelling eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten", terwijl hetzelfde studiepeil voor de basisvorming dient te worden gewaarborgd. Het objectieve, redelijk verantwoorde verschil tussen beide categorieën van onderwijsinstellingen schuilt precies in de verantwoording die moet worden aangebracht voor het bekomen van een individuele afwijking : voor het bij decreet vastgestelde "type" is het studiepeil van de basisvorming door de overheid op voorhand en in het algemeen nagegaan, terwijl afwijkingen van het studiepeil noodzakelijk geval per geval moeten worden getoetst aan dit door de overheid minimaal vereiste, subsidieerbare studiepeil.

Voor het overige ligt het volgens de Executieve voor de hand dat afwijkingen op een basisprogramma slechts kunnen worden verantwoord door eigen - d.i. van de meest voorkomende opvatting verschillende - programmatische, methodologische of pedagogische inzichten. Het gaat m.a.w. om een ongelijke behandeling van ongelijke toestanden.

- 4.A.3.a. De tussenkomende partijen Boone en De Wolf betogen m.b.t. het eerste middel dat de bestreden bepalingen de keuzevrijheid van de ouders noch in haar negatief, noch in haar positief aspect beperken. Wat betreft het negatieve aspect merken de tussenkomende partijen op dat de vrijheid van de ouders om te kiezen tussen het aangeboden geenszins wordt beperkt, terwijl het aanbod zelf aan bepaalde beperkingen kan worden onderworpen op het vlak van de bekrachtiging van de diploma's of op het vlak van de subsidies. Het onderwijs is

immers een zaak van algemeen belang zodat de overheid kan optreden om de eenheid en de kwaliteit van het onderwijssysteem te verzekeren.

Wat betreft het positieve aspect van de keuzevrijheid, m.n. de plicht van de overheid een effectieve keuzevrijheid mogelijk te maken o.m. door het toekennen van subsidies, merken de tussenkommende partijen op dat de keuzevrijheid onmogelijk kan inhouden dat de overheid verplicht zou zijn gelijk welk onderwijs te subsidiëren. De behoeften en mogelijkheden van de maatschappij en de burgers impliceren dat de overheid de toekenning van de subsidies kan doen afhangen van het vervullen van bepaalde voorwaarden, waarbij naar een billijk evenwicht tussen de belangen van de gemeenschap en het keuzerecht van de ouders dient te worden gestreefd.

De tussenkommende partijen zijn van mening dat aan die laatste voorwaarde is voldaan. De bestreden bepalingen beogen een kader te scheppen voor een behoorlijke onderwijsverstrekking, wat een volkomen wettig doel is. Dat de decreetgever dit doel ook met andere middelen zou kunnen bereiken, is irrelevant. Tevens dient een behoorlijke onderwijsverstrekking in een ruimer kader geplaatst te worden dan enkel in het kader van de verschillende bekwaamheden van de leerlingen.

Vervolgens merken de tussenkommende partijen op dat de bestreden bepalingen nog een aanzienlijke ruimte laten aan de onderwijsinstellingen voor de uitoefening van hun pedagogische vrijheid. De basisvorming wordt enkel in de eerste graad, en dan nog op globale wijze, aan een minimum aantal lessen gekoppeld, en niet in de tweede en derde

graad. Daarnaast bestaat er voor de eerste en tweede graad een volledige vrijheid om buiten het minimum aantal lesuren die moeten worden besteed aan basisvorming, onderwijs in andere vakken te verstrekken, aangepast aan het eigen onderwijsconcept van de instelling. Verder bestaan er vanaf het tweede leerjaar van de eerste graad verschillende optiemogelijkheden en tot slot kunnen scholen nog individuele afwijkingen van het minimaal aan de basisvorming te besteden uren verkrijgen, wanneer die afwijkingen gebaseerd zijn op de aan de betrokken onderwijsinstellingen eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten. Het bestreden decreet belet derhalve niet dat de ouders uit het aanbod van gesubsidieerde vrije scholen nog steeds een werkelijke keuze kunnen maken rekening houdend met het eigen profiel van elke school.

Tot slot merken de tussenkommende partijen m.b.t. het eerste middel op dat de bestreden bepalingen in elk geval geen afbreuk doen aan de vrijheid om, buiten elke bekrachtiging van studiegetuigschriften en diploma's, en buiten elke subsidiëring, onderwijs te verstrekken volgens een eigen structuur, eigen leerplan en eigen lesrooster.

- 4.A.3.b. De grieven uit het tweede middel komen volgens de tussenkommende partijen wezenlijk neer op de grieven die reeds ontwikkeld werden in het eerste middel. Zij verwijzen dienvolgens naar hun argumentatie betreffende het eerste middel.
- 4.A.4.a. In hun memorie van antwoord betogen de verzoekende partijen m.b.t. het eerste middel dat de bestreden bepalingen wel degelijk de keuzevrijheid van de

ouders beperken doordat de voorheen bestaande onderwijsvormen niet in de eenheidsstructuur kunnen worden ingepast, terwijl de onderwijsinstellingen verplicht zijn die structuur, die ook betrekking heeft op de organisatie en het minimumlessenrooster, aan te nemen willen zij aanspraak maken op subsidies. Daar subsidiëring noodzakelijk is opdat een veelzijdig aanbod van onderwijstypes zou kunnen bestaan, hangt de door de Grondwet gewaarborgde keuzevrijheid van de mogelijkheid tot subsidiëring af. Alhoewel het juist is dat de decretale wetgever niet verplicht is alle mogelijke onderwijsvormen te subsidiëren, merken de verzoekende partijen op dat het traditionele onderwijs tot in 1971 de enige onderwijsvorm was, terwijl de wetgever ook na 1971 de waarde van dat onderwijstype bleef erkennen. Daarenboven opteerde een meerderheid van de ouders tot vóór de invoering van het eenheidstype voor het traditioneel onderwijs. De inperking van de keuzemogelijkheid ten nadele van die laatste onderwijsvorm is bijgevolg in strijd met de grondwettelijke gewaarborgde keuzevrijheid van de ouders, daar het traditionele onderwijs op geen enkele wijze kan ingepast worden in de eenheidsstructuur.

De verzoekende partijen herhalen vervolgens de argumenten die reeds uiteengezet werden in het verzoekschrift betreffende het verband tussen middel (het invoeren van het eenheidstype) en het doel (een behoorlijke onderwijsverstrekking) en betreffende de evenredigheid die tussen de aangewende middelen en het beoogde doel dient te bestaan.

4.A.4.b. Wat het tweede middel, dat de schending van het gelijkheidsbeginsel aanvoert, betreft, betogen de verzoekende partijen dat het verschil in behandeling tussen scholen die al dan niet het eenheidstype aannemen, verder gaat dan enkel een verschil m.b.t. de procedure die dient te worden gevolgd om gesubsidieerd te kunnen worden. Het criterium van onderscheid is wel degelijk het al dan niet aannemen van het eenheidstype. Hiervan wordt de subsidiering afhankelijk gemaakt. Eens voor dat type geopteerd, zijn er enkel afwijkingen mogelijk in de eerste graad, binnen de algemene structuur van het eenheidstype. Omdat er tussen het aangewende middel en het nagestreefde doel een wanverhouding bestaat, is het gelijkheidsbeginsel geschonden.

4.A.5. In hun memorie van antwoord betogen de tussenkomende partijen dat de kritiek van de verzoekende partijen m.b.t. het wettige doel van de bestreden bepalingen, neerkomt op de vraag naar de opportuniteit van de bestreden bepalingen die aan de beoordelingsvrijheid van het Arbitragehof ontsnapt.

Vervolgens voeren ze aan dat de bewering van de verzoekende partijen dat alle kinderen hetzelfde onderwijs zouden genieten, volstrekt onjuist is daar het bestreden decreet slechts een kader schept waarbinnen een ruime waaier van mogelijkheden bestaat, die nog toeneemt naargelang van de graden en leerjaren. Dat de onderwijsinrichtingen een op "traditionele" vakken afgestemde opleiding kunnen verstrekken, blijkt overigens uit de schoolattesten die door de verzoekers zijn neergelegd. Verder kunnen er nog afwijkingen worden toegestaan m.b.t. het aantal

uren besteed aan de basisvorming in de eerste graad. De vraag of de Executieve al dan niet afwijkingen zal toestaan ten gunste van het "traditionele" onderwijs is een vraag naar de wettigheid van beslissingen van de uitvoerende macht die aan de beoordelingsvrijheid van het Hof ontsnapt.

Over het eerste middel

- 4.B.1. Artikel 17, §1, van de Grondwet bepaalt :
- "Het onderwijs is vrij; elke preventieve maatregel is verboden; de bestraffing van de misdrijven wordt alleen door de wet of het decreet geregeld. De Gemeenschap waarborgt de keuzevrijheid van de ouders. De Gemeenschap richt neutraal onderwijs in. De neutraliteit houdt onder meer in, de eerbied voor de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen.
- De scholen ingericht door openbare besturen bieden, tot het einde van de leerplicht, de keuze aan tussen onderricht in één der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer".

De aldus door artikel 17, §1, van de Grondwet ge- waarborgde onderwijsvrijheid garandeert niet enkel het recht tot oprichting van - en derhalve keuze tussen - scholen die gebaseerd zijn op een bepaalde confessionele of niet-confessionele levensbeschouwing, maar ook het recht tot oprichting van scholen die hun eigenheid vinden in bepaalde pedagogische of onderwijskundige opvattingen.

- 4.B.2. De hierboven omschreven onderwijsvrijheid onder- stelt, wil ze niet louter theoretisch zijn, dat de

inrichtende machten die niet rechtstreeks afhangen van de Gemeenschap onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidiëring vanwege de Gemeenschap. Het recht op subsidiëring vindt zijn beperking enerzijds in het vermogen van de Gemeenschap om de subsidiëring te laten afhangen van vereisten van algemeen belang, zoals o.m. die van een behoorlijke onderwijsverstrekking, en van bepaalde schoolbevolkingsnormen, anderzijds in de noodzakelijkheid om de beschikbare financiële middelen te spreiden over de onderscheiden opdrachten van de Gemeenschap.

4.B.3. De keuzevrijheid van de ouders kan niet worden gezien los van het recht tot oprichting van onderwijsinstellingen en van het recht op subsidiëring, dat die instellingen bezitten. De keuzevrijheid van de ouders kan immers slechts ten volle gelden wanneer de vrijheid van de inrichtende machten om onderwijs in te richten en het recht op subsidiering dat dit onderwijs in principe bezit, niet op onrechtmatige wijze worden beperkt.

4.B.4. De bestreden bepalingen plegen geen inbreuk op de sub. 4.B.1. en 4.B.2. omschreven onderwijsvrijheid. De bestreden bepalingen die moeten worden nageleefd wanneer men aanspraak wil maken op subsidies, laten immers een naargelang van de graden en leerjaren stijgende differentiatie toe waarbij rekening gehouden wordt met de onderscheidene opvattingen betreffende de intrinsieke waarde van bepaalde vakken. Ze laten de inrichtende machten een aanzienlijke speelruimte bij de concrete invulling van de door het decreet uitgetekende structuur.

Meer bepaald wat de opvattingen inzake onderwijs van de verzoekende partijen betreft, oordeelt het Hof dat de bestreden bepalingen de verwezenlijking van wat in die opvatting essentieel is niet in de weg staan.

Daarenboven kunnen krachtens de artikelen 53, § 2, en 54, §4, van het decreet individuele afwijkingen aan de onderwijsinstellingen worden toegestaan wat het aantal lessen betreft die in de eerste graad van het secundair onderwijs aan de basisvorming dienen te worden besteed, wanneer dit nodig mocht zijn in functie van de aan die instellingen eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten, en op voorwaarde dat eenzelfde studiepeil voor de basisvorming gegarandeerd wordt. Voornoemde bepalingen verlenen de Executieve geenszins een arbitraire bevoegdheid wanneer ze over die aanvragen tot afwijking dient te beslissen : de Executieve zal bij de uitoefening van die bevoegdheid rekening dienen te houden met de grondwettelijke bepalingen inzake onderwijsvrijheid.

- 4.B.5. Wat betreft de weerslag van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden op de interpretatie van artikel 17, §1, van de Grondwet, kan de stelling van de verzoekende partijen dat het recht van subsidiëring enkel zou kunnen worden beperkt op grond van de in artikel 10, 2, van het Europees Verdrag opgegeven redenen, niet worden aanvaard.

Het Hof stelt immers vast dat artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol, naar luid waarvan niemand het recht op onderwijs zal worden ontzegd, een reglementering van het recht op onderwijs in

functie van de behoeften en de mogelijkheden van de gemeenschap en het individu niet in de weg staat (E.H.R.M., 23 juli 1968, zaak betreffende "enige aspecten van de taalregeling in het Belgisch onderwijs", Publ.Cour, reeks A, nr. 6).

- 4.B.6. Voor het overige komt het aan het Hof niet toe te oordelen over de opportuniteit of de wenselijkheid van de bestreden bepalingen.

Over het tweede middel

- 4.B.7. De verzoekende partijen betogen in substantie dat het verschil in behandeling tussen de instellingen die het "eenheidstype" aannemen en degene die het niet aannemen de artikelen 17, §4, 6 en 6bis van de Grondwet zou schenden doordat het niet bewezen is dat alleen de onderwijsstructuur die is ingevoerd door de bestreden bepalingen tot een behoorlijke onderwijsverstrekking kan leiden en doordat, anderzijds, de vrijheid van onderwijs door de in werking gestelde middelen op een overdreven wijze wordt beperkt.

Artikel 17, §4, van de Grondwet bepaalt :

"Alle leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen zijn gelijk voor de wet of het decreet. De wet en het decreet houden rekening met objectieve middelen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden".

Het bekritizeerde onderscheid berust op een objectieve en redelijke verantwoording aangezien, zoals hierboven is aangetoond, de bestreden bepalingen de door de Grondwet gewaarborgde vrijheid van

onderwijs niet in het gedrang brengen.

Voor het overige is het Hof niet bevoegd om te oordelen over de opportuniteit van de bestreden bepalingen noch, zodra is vastgesteld dat aan de vereisten van het gelijkheidsbeginsel is voldaan, om te oordelen of het door de decreetgever beoogde doel ook niet op een andere wijze kan worden bereikt.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

Verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 2 april 1992.

De griffier,

De voorzitter,

L. POTOMS

J. DELVA